

2010-2011 YILLARI KOBİ ETKİ DEĞERLENDİRME RAPORU

BAKKA

BATI KARADENİZ KALKINMA AJANSI
WESTERN BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

GİRİŞ

2010 yılında TR81 Batı Karadeniz Bölgesindeki (Zonguldak-Bartın-Karabük) KOBİ'lere uygulanan 11 milyon TL bütçeli İşletmelerin Ekonomik Gücünü ve Rekabet Kabiliyetini Arttırmaya Yönelik Mali Destek Programı kapsamında toplam 41 KOBİ'ye destek verilmiştir. 22.065.976 TL toplam proje yatırımı öngörülen 41 projeden 4 tanesi süreç içerisinde çeşitli nedenlerle feshedilmiş olup, program 19.480.010 TL yatırım yapılarak 37 proje ile başarılı bir şekilde sonuçlandırılmıştır. 2011 yılında KOBİ'lere ikincisi uygulanan programda ise 11,5 milyon TL bütçe ile çağrıya çıkmıştır. Program kapsamında 22.772.781 TL yatırım planlayan 44 projeye destek verilmiş olup 9 proje süreç içerisinde çeşitli nedenlerle feshedilmiş ve program 21.659.277 TL yatırım yapılarak 35 projenin başarılı bir şekilde tamamlanması ile sonuçlandırılmıştır. Bu çalışma 2010 yılı programı dâhilinde desteklenen 33 firma ve 2011 yılı programı kapsamında desteklenen 34 firma verilerinin işlenmesiyle oluşturulmuş olup, çalışma kapsamında iki mali destek programı için toplam 5 adet firmaya ait verilere çeşitli nedenlerle yer verilememiştir.

Çalışma süresince, Ajansımızın İzleme, Değerlendirme ve Raporlama Birimi uzmanları tüm anketleri firmalara giderek yüz yüze gerçekleştirmiştir. Dolayısıyla veriler her iki destek programının etkilerini tam anlamıyla yansıtabilecek şekilde, 5 firma haricinde tüm firmaların verilerine ulaşılarak derlenmiş ve çalışma tam sayım yapılarak tamamlanmıştır.

Bu çalışmanın amacı, 2010 yılı İşletmelerin Ekonomik Gücünü ve Rekabet Kabiliyetini Arttırmaya Yönelik Mali Destek Programı ve 2011 yılı KOBİ Mali Destek Programı kapsamında sağlanan desteklerin bölgedeki etkilerinin ölçülmesinin yanı sıra, ajansın destek süreçleri ve mekanizmalarının değerlendirilerek gelecek mali destek programlarında daha etkin sonuçlara ulaşmak için iç değerlendirmelerin yapılmasıdır.

2010 yılında yürütülen program ile desteklenen projeler kapsamında proje süreleri içerisinde Batı Karadeniz Kalkınma Ajansının sorumluluk bölgesi içerisinde yer alan Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinde toplam 535 kişilik yeni istihdam gerçekleştirilmiştir. Proje sonrasında, destek alan firmalar iş hacimlerinin artmasına bağlı olarak yeni istihdam yapmaya devam etmiş olup proje desteklerinin etkisiyle gerçekleşen yeni istihdam 736 kişiye ulaşmıştır.

2011 yılında yürütülen program kapsamında ise, bölgede toplam 366 yeni istihdam proje süreleri içerisinde gerçekleştirilmiş, projeler tamamlandıktan sonra ise destek etkileriyle %60 ilave istihdam ile bu rakam 584 kişiye çıkarılmıştır.

Yapılan değerlendirmenin, bu konuda çalışma yapan diğer kalkınma ajanslarına, etki değerlendirmesi yapan kurum ve kuruluşlara ve akademik seviyede çalışmalar gerçekleştiren öğrenci ve öğretim üyelerine faydalı olması ümidiyle...

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kalkınma Ajansları Türkiye'nin kalkınmasına hizmet ederek AB uyum sürecini hızlandırmak için farklı destek mekanizmaları ile bölgesel gelişmişliği artırmayı hedefler. Bu hususta Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, öne çıkan gerekliliklere dayanarak, 2010 yılı içerisinde "İşletmelerin Ekonomik Gücünü ve Rekabet Kabiliyetini Arttırmaya Yönelik Mali Destek Programı" adı altında teklif çağrısı yöntemiyle mali destek programı yürütmeye karar vermiştir. Bu alanın belirlenmesinde Zonguldak-Karabük-Bartın Bölge Plan'ında belirtilen temel hedef ve öncelikler ile birlikte Dokuzuncu Kalkınma bölge planında yer alan gelişme eksenleri ve diğer ulusal plan ve stratejiler belirleyici rol oynamışlardır. 2010 yılı "İşletmelerin Ekonomik Gücünü ve Rekabet Kabiliyetini Arttırmaya Yönelik Mali Destek Programı", ilgili taraflardan gelen talepler, görüşler ve geri beslemeler, bölgedeki ticaret ve sanayi odaları ve Kalkınma Kurulu'nun tavsiyeleri ışığında Yönetim Kurulunca kararlaştırılmış ve Devlet Planlama Teşkilatı tarafından onaylanmıştır. Bu mali destek programının amacı "TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın) Düzey 2 Bölgesi'nde işletmelerin mali ve teknik kapasiteleri ile rekabet güçlerinin çevreye duyarlı bir şekilde geliştirilmesine, bölgede sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanmasına ve istihdamın arttırılmasına katkıda bulunmak" olarak belirlenmiştir. Ayrıca bölge planındaki temel hedef ve amaçlara ulaşabilmek için en nitelikli projelerin ön plana çıkarılabilmesi amacıyla, program kapsamında 10 öncelik belirlenmiştir. Bunlar; istihdam, işgücü nitelikleri ve verimliliğin arttırılması, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, işbirliği ve ortak hareket kültürünün geliştirilmesi, üretim kapasitesinin arttırılması, AR-GE'ye yönelik yatırımların sağlanması ve yenilikçi ürün üretilmesi, pazarlama kabiliyetinin geliştirilmesi, ihracat kabiliyetinin arttırılması, çevre kirliliğinin engellenmesine ve üretim süreçlerinin çevreye duyarlı hâle getirilmesine yönelik önlemlerin alınması, yenilenebilir enerji teknolojilerinin kullanımının ve enerji verimliliğinin arttırılması ve turizm sektöründe çeşitliliğin, tesis ve hizmet kalitesinin arttırılmasıdır.

Benzer hedeflere ulaşmak için gerçekleştirilen 2011 Yılı KOBİ Mali Destek Programının amacı ise, "TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın) Düzey 2 Bölgesi'nde istihdam olanaklarını arttırarak, turizm ve üretime dayalı sektörlerde faaliyet gösteren KOBİ'lerin yenilikçi üretim ve pazarlama kapasitelerini geliştirmek" olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda 2011 Yılı KOBİ Mali Destek Programı kapsamında malat sektörü ile turizm sektörüne yönelik projelerin desteklenmesine karar verilmiştir. Program kapsamında 4 öncelik belirlenmiştir. Bunlar; üretim kapasitesinin ve verimliliğin arttırılması, AR-GE'ye yönelik yatırımların sağlanması ve yenilikçi ürün üretilmesi, enerji verimliliğinin ve çevreye duyarlı teknoloji kullanımının arttırılması, turizm sektöründe çeşitliliğin sağlanmasına yönelik tesis ve hizmet kalitesinin arttırılmasıdır.

2010 ve 2011 yılı Mali Destek Programları süreçler tamamlanarak kapatılmıştır. Bu çalışmanın amacı, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın KOBİ'lere yönelik 2010 ve 2011 yıllarında uyguladığı mali destek programları kapsamında, bölgenin iktisadi kalkınma amacına etkilerini ve bu amacı ne ölçüde gerçekleştirebildiğini değerlendirmektir.

Bu çalışma, TR81 Düzey 2 bölgesinde uygulanan 2010 Yılı İşletmelerin Ekonomik Gücünü ve Rekabet Kabiliyetini Arttırmaya Yönelik Mali Destek Programının ve 2011 Yılı KOBİ Mali Destek Programının uygulama sonrası etkilerinin değerlendirilmesi ve bu değerlendirmenin temel alınarak Ajans destek programlarının daha verimli ve etkin bir şekilde tasarlanması ve uygulanmasına yönelik önerilerin sunulmasını kapsamaktadır.

Bu çalışmada hedef grup; 2010 Yılı İşletmelerin Ekonomik Gücünü ve Rekabet Kabiliyetini Arttırmaya Yönelik Mali Destek Programı kapsamında Ajansa başvuru yapan 174 KOBİ içerisinde başarılı bulunarak destek sözleşmesi imzalayan 41 KOBİ ve 2011 Yılı KOBİ Mali Destek Programı Kapsamında Ajansa başvuru yapan 142 KOBİ içerisinde başarılı bulunarak destek sözleşmesi imzalayan 44 KOBİ'dir.

2010 Yılı İşletmelerin Ekonomik Gücünü ve Rekabet Kabiliyetini Arttırmaya Yönelik Mali Destek Programı kapsamında sözleşme imzalanan 41 KOBİ'den 4 proje, uygulama aşamasında karşılıklı feshedilmiş olduğu için değerlendirme süreci geriye kalan 37 destek yararlanıcısı ile devam etmiştir. Tamamlanan 37 proje için saha çalışması yürütülmüş olup, toplamda 33 destek yararlanıcısına ulaşılarak değerlendirme analizi için gerekli anket uygulaması tamamlanmıştır. Anket uygulaması yapılamayan 4 firma ile işletme sahibinin vefat etmesi ya da işletmenin atıl durumda kalması gibi sebeplerle irtibat kurulamaması nedeniyle, değerlendirme sonuçlarının asıl amaç ve hedeflerine ulaşılmasında sapmalara yol açacağından anket uygulamasının yapılmamasına karar verilmiştir.

2011 Yılı KOBİ Mali Destek Programı kapsamında sözleşme imzalanan 44 KOBİ'den 9 proje, uygulama süresi içerisinde karşılıklı olarak feshedildiği için değerlendirme süreci, projesini başarı ile tamamlayan 35 destek yararlanıcısı ile devam etmiştir. Tamamlanan 35 proje için sahada çalışmalar yapılmış, 34 yararlanıcıyla anket gerçekleştirilerek tam sayım yapılmıştır. Bir yararlanıcının bölge içindeki faaliyetlerini sonlandırması ve Ajans izni ile makinelerini bölge dışına taşıması sebebiyle anket uygulaması gerçekleştirilmemiştir.

Bu bilgiler ışığında proje dönemini başarıyla nihayete erdiren 67 firmadan, 5'li Likert Ölçeği, tekli ve çoklu metin kutusu, bir ve birden çok seçeneğin seçilebildiği sorular gibi farklı soru tiplerini içerisinde barındıran anket ile hedef grup verileri birincil veri olarak toplanırken, bölgesel iktisadi kalkınmaya dair veriler için Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) vb. güvenilir ikincil veri kaynaklarından da yararlanılmıştır. Çalışmada verilerin analizi birçok istatistiki yöntem bir arada kullanılarak yapılmıştır. SPSS programından destek alınarak yapılan bu analizlerde özellikle ikili karşılaştırmaları sağlayacak yöntemlerle müdahale öncesi ve sonrası değişim ve KOBİ'lere verilen desteklerin bölgesel iktisadi kalkınmaya katkıları ortaya konmaya çalışılmıştır.

2010 Yılı İşletmelerin Ekonomik Gücünü ve Rekabet Kabiliyetini Arttırmaya Yönelik Mali Destek Programı kapsamında Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından hedef gruba verilen 8.500.805 TL destek vasıtasıyla bölgeye 19.480.010 TL yatırım yapılması sağlanmış olup, yapılan yatırımlar sayesinde Zonguldak'ta 243, Karabük'te 159 ve Bartın'da 133 olmak üzere toplam 535 kişi istihdam edilmiştir. Anket dışı kaynaklar ve Ajans kayıtları incelenerek, projesini başarıyla tamamlayan tüm firmalara bakıldığında, verilen desteklerle 1 kişilik istihdamın devlete maliyeti ve firma bazında 1 kişilik istihdam maliyeti 36.411 TL olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında KOBİ'lere yönelik uygulanan mali destek programında firma başına ortalama 14,5 kişilik istihdam sağlanmıştır.

Anket uygulaması yapılan 33 firma, proje süresi içerisinde 412 kişi istihdam etmişken, proje kapsamında yapılan yatırımlarla proje sonrasında 324 istihdam sağlamıştır. Uygulanan program sonucunda destek alan bu 33 firma, 1 kişilik istihdam yaratmak için proje kapsamında 21.440 TL'lik yatırım yaparken, Ajansın kişi başına istihdam için kullandığı bütçe 11.285 TL'dir.

ANKET UYGULANAN FİRMALAR ÖZELİNDE İSTİHDAM VERİLERİ	2010 YILI MDP	2011 YILI MDP
Verilen Toplam Destek	7.313.324 ₺	7.906.193 ₺
Gerçekleştirilen Toplam Yatırım	15.780.442 ₺	20.274.601 ₺
Proje Süresinde İstihdam	412	334
Proje Sonrasında Gerçekleştirilen İstihdam	324	250
1 Kişiyi İstihdam Etmek İçin Kullandırılan Destek Miktarı	11.285 ₺	13.538 ₺
1 Kişiyi İstihdam Etmek İçin Yapılan Yatırım	21.440 ₺	34.716 ₺

Ülkemizde 2010 ve 2011 yıllarında bir kişinin ortalama istihdam maliyeti 432.792 TL olarak gerçekleşmişken, Ajans bünyesinde uygulanan programlar ile bu rakam bölgemiz için ülke ortalamasının yaklaşık 10'da 1'i oranında gerçekleşerek 46.294 TL olmuştur. Ayrıca 26 Kalkınma Ajansından istihdam maliyetleri konusunda verileri mevcut olan 22'si arasında kıyaslama yapılmış ve Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın oldukça makul bir bütçe ile istihdam yaptırabildiği sonucu elde edilmiştir. Bu kapsamda en ucuz kişi başı yeni istihdam rakamı 10.243 TL, en pahalı 1 kişilik istihdam ise 126.963 TL ile gerçekleştirilmiştir. Verileri tespit edilen 21 farklı Ajansın ortalama maliyetleri karşılaştırıldığında, diğer ajansların kullandığı toplam destek tutarının ortalaması 44.813 TL iken, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansının ise 19.289 TL ile oldukça uygun bir bütçe ile istihdam oluşturduğu ortaya koyulmuştur. Bu haliyle Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, diğer Ajanslarla kıyaslandığında en düşük destek maliyetiyle en fazla istihdamı sağlayabilen 4. Kalkınma Ajansı konumuna yerleşmiştir.

2011 Yılı KOBİ Mali Destek Programı kapsamında Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından hedef gruba verilen 8.304.327 TL destek tutarıyla bölgeye 21.659.277 TL yatırım gerçekleşmiştir. Yapılan yatırımlar sayesinde Zonguldak'ta 126, Karabük'te 148 ve Bartın'da 92 olmak üzere toplam 366 kişinin istihdam edilmiş olduğu görülmüştür. Uygulanan program sonucunda destek alan bu 34 firma için, 2011 yılında verilen desteği müteakip firmalar tarafından toplam 584 kişinin istihdam edildiği baz alınır, 1 kişilik istihdam yaratmak için proje kapsamında 37.087 TL'lik yatırım yapılırken, Ajansın kişi başına istihdam için kullandığı bütçe 14.219 TL olarak ortaya çıkmaktadır.

Anket dışı kaynaklar ve Ajans kayıtları incelenip destek alarak projesini başarıyla tamamlayan tüm firmalara bakıldığında, 1 kişilik istihdam yaratmak için Devletin, Ajans eliyle verdiği destek miktarının 22.689 TL ve firma bazında 1 kişilik istihdam maliyetinin 59.178 TL olduğu görülmüştür. 2011 yılında KOBİ'lere yönelik uygulanan mali destek programında firma başına ortalama 10,5 kişilik istihdam sağlanmıştır.

2011 yılı programı kapsamında anket uygulaması yapılan 33 firma, proje süresi içerisinde 334 kişi istihdam etmişken, proje kapsamında yapılan yatırımlarla proje sonrasında 250 kişilik istihdam sağlamıştır. Uygulanan program sonucunda destek alan bu 34 firma 1 kişilik istihdam oluşturmak için proje kapsamında 34.716 TL'lik yatırım yaparken, Ajansın kişi başına istihdam için ayırdığı bütçe 13.538 TL'dir.

Çalışmanın en can alıcı noktası; çalışmanın, hizmet alımı yoluyla dışarıdan bir firmaya yaptırılması yerine KOBİ'lere yönelik olarak gerçekleştirilen bu iki mali destek programının uygulamasını gerçekleştiren Ajansımızın İzleme, Değerlendirme ve Raporlama birimi tarafından bizzat gerçekleştirilmesidir. Çalışmada yer alan anket uygulamaları önceki dönemde destek alan yararlanıcılarla irtibata geçilerek bizzat izleme uzmanları tarafından yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla yararlanıcıların talebi üzerine karşılıklı feshedilen projeler hariç geri kalan tüm projeler çalışmada yer almış ve çalışma bu anlamda rassal seçimli olarak değil tam sayım yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Bu durum, çalışmada olası veri kayıplarını en aza indirerek, program etkilerinin yapılan değerlendirmeye tam anlamıyla yansıtılmasını sağlamıştır.

Bu çalışma Zonguldak, Bartın ve Karabük illerini içeren TR81 Düzey 2 bölgesinde günümüze kadar yapılan hiçbir destek programının bahsedilen çerçevede etki değerlendirmesinin yapılmamış olmasının yanı sıra Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından sunulan hizmetler ve farklı programlar kapsamında verilen mali ve/veya teknik desteklerin de etkilerini araştırma yönünden bir ilk olması sebebiyle önem taşımaktadır. Çalışma kapsamında geliştirilen anket soru formu diğer ajanslar tarafından bundan sonra yapılacak çalışmalara bir ışık tutacağı gibi, çalışma sonucunda ortaya çıkan değerlendirmeler KOBİ'lerin bölgesel kalkınmaya etkilerini açığa çıkararak Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından tasarlanacak yeni programların hazırlanma sürecinde de referans alınacaktır.

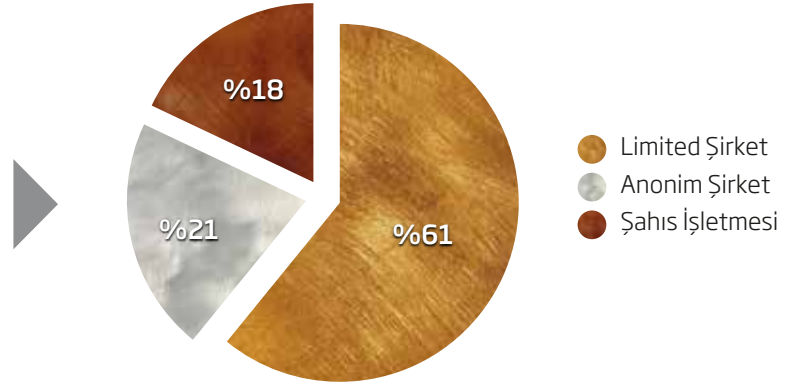
2010-2011

KOBİ ETKİ
DEĞERLENDİRME
RAPORU

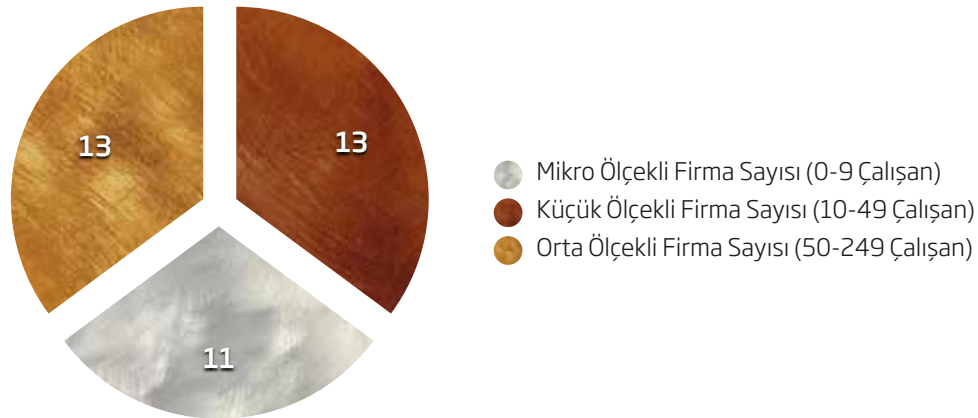
2019

FİRMALARA İLİŞKİN BİLGİLER

Şahıs İşletmesi	6
Limited Şirket	20
Anonim Şirket	7
Toplam	33

Ajans tarafından sağlanan desteğin belli kriterlere bağlı olması şartı ve bunun getirdiği rekabet ortamı değerlendirildiğinde destek alan firmalar arasında anonim ve limited şirketlerin sayısının fazla olduğu görülmektedir.

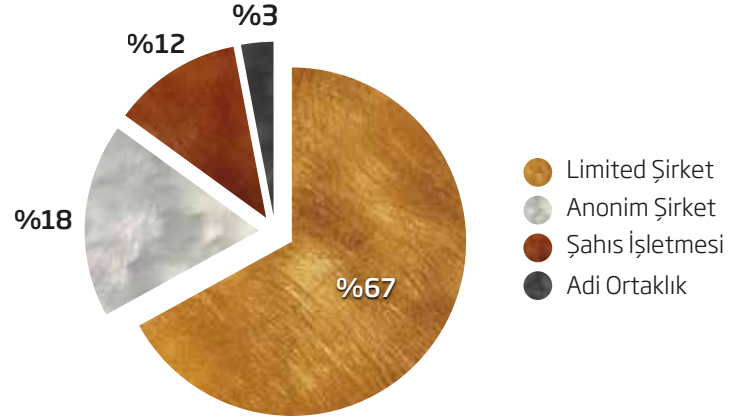

Destek alan 37 firma değerlendirildiğinde; mikro, orta ve küçük ölçeklerdeki firma sayıları birbirine yakın seyretmekle birlikte destek alan küçük ve orta ölçekli firma sayısı bir nebze daha fazladır.

2011

FİRMALARA İLİŞKİN BİLGİLER

Şahıs İşletmesi	4
Limited Şirket	23
Anonim Şirket	6
Adi Ortaklık	1
Toplam	34

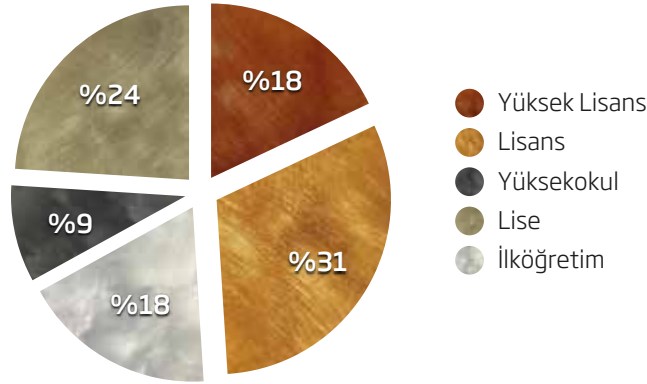
2010 yılında olduğu gibi 2011 yılında da destek alan firmalar arasında anonim ve limited şirketlerin sayısının fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Destek alan 34 firma değerlendirildiğinde; mikro ve küçük ölçekli firma sayısı azınlıkta kalmış, destekten en çok orta ölçekli firmalar yararlanmıştır.

2019

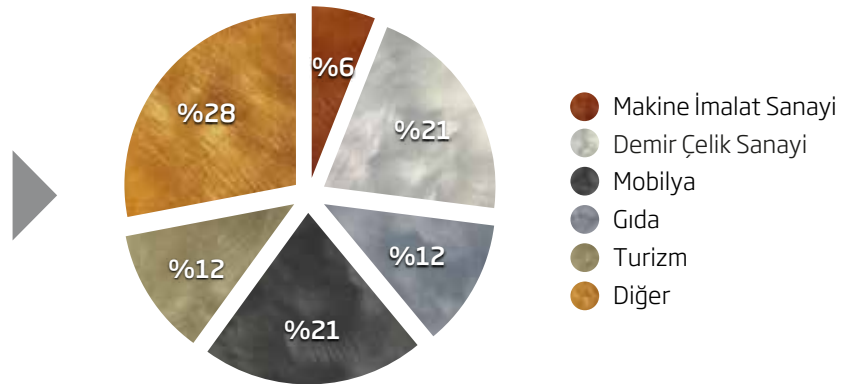
FİRMALARA İLİŞKİN BİLGİLER

Firma sahiplerinin/yetkililerinin %58'inin yüksekokul ve üzeri eğitim seviyesinde olması, bölgede üniversite-sanayi işbirliğinin etkin sonuçlar üretebileceği şeklinde yorumlanabilir.

Makine İmalat Sanayi	2
Demir Çelik Sanayi	7
Mobilya	7
Gıda	4
Turizm	4
Diğer	9

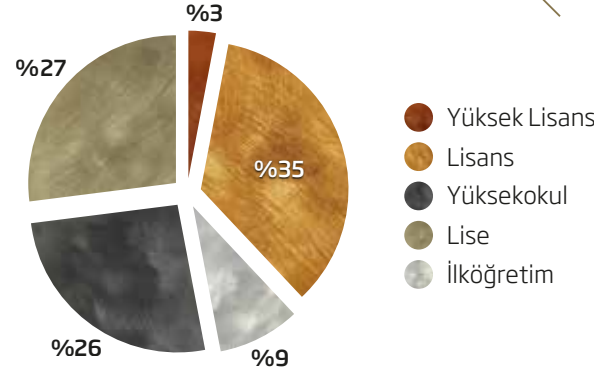
Diğer (inşaat, elektronik, hazır beton, tekstil, ayakkabıcılık)

Bölgede imalat yapan ya da turizm sektöründe hizmet veren tüm firmaların desteğe başvurması amaçlanmış olup destek alma konusunda, bölgenin öne çıkan sektörleri olan demir çelik sanayi ve mobilya imalat sektörlerindeki firma sayısının daha fazla olduğu görülmüştür.

2011

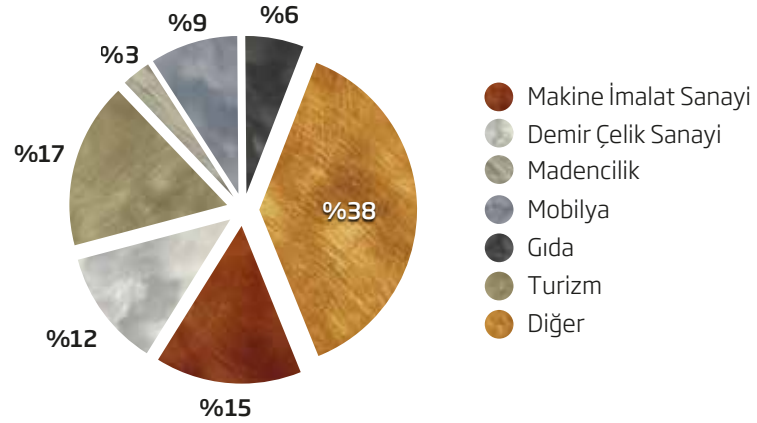
FİRMALARA İLİŞKİN BİLGİLER

Anket sonuçlarına bakıldığında cevapların %64'ünün yüksek okul ve üzeri seçeneklerini tercih etmesi bölgenin eğitim düzeyi hakkında olumlu değerlendirmeler yapılmasını sağlamakta ve üniversite-sanayi işbirliği destekleme çalışmalarında da firmaların kapasitesinin yeterli olabileceği yönünde yorumlanmaktadır.

Makine İmalat Sanayi	5
Demir Çelik Sanayi	4
Madencilik	1
Mobilya	3
Gıda	2
Turizm	6
Diğer	13

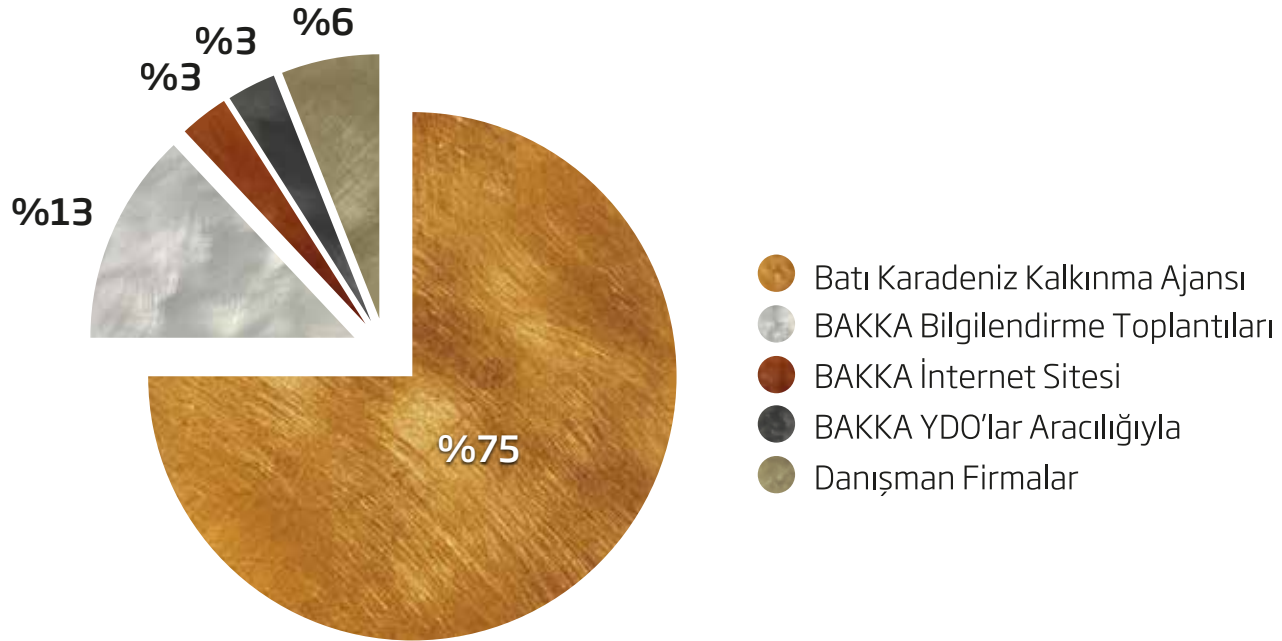
Diğer (inşaat, elektronik, hazır beton, tekstil, ayakkabıcılık, mühendislik, fotoğrafçılık, vb)

Bölgede imalat yapan ya da turizm sektöründe hizmet veren tüm firmaların program kapsamında desteğe başvurması amaçlanmıştır. Bölgede demir çelik sanayi ve makine imalat sanayi sektörleri gibi bahsi geçen diğer sektörlerde faaliyet gösteren firmalar da amaçlanan şekilde desteklerden yararlanmıştır. Bu durum programın hedeflerine ulaştığını göstermektedir.

2019

MALİ DESTEK PROGRAMINDAN NASIL HABERDAR OLUNDUĞU

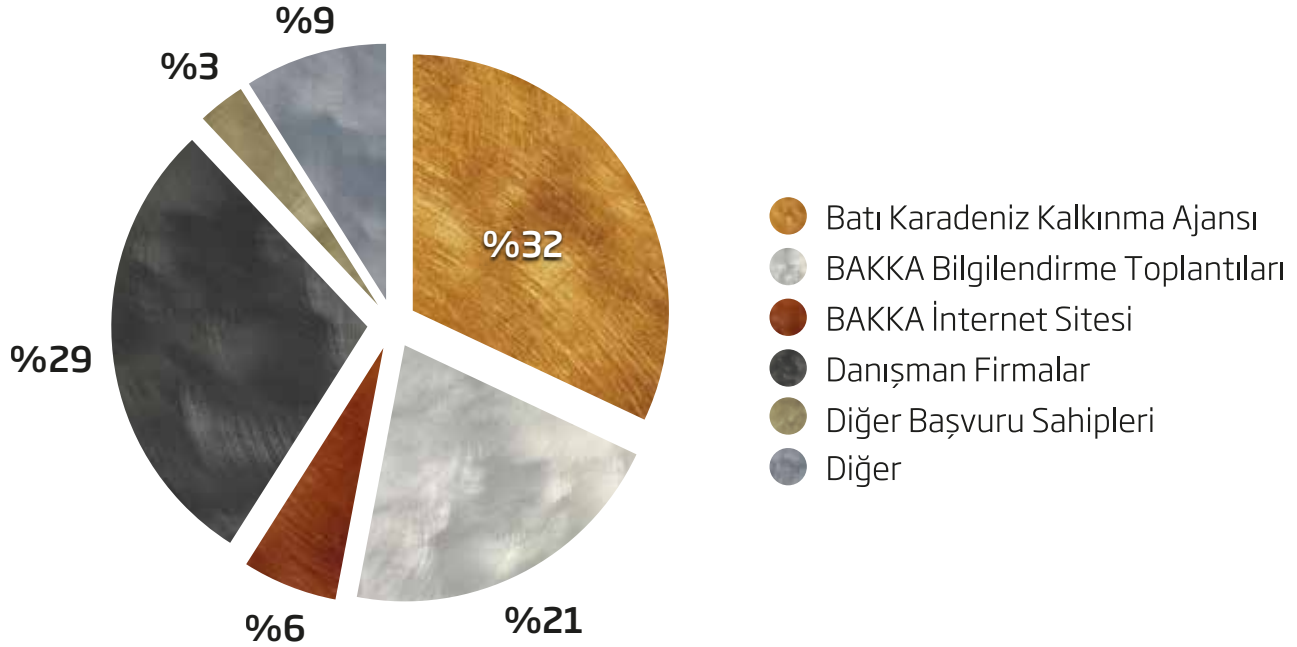

Doğrudan Ajanstan alınan bilgi, desteklere ilişkin bilgilendirme toplantıları, Ajans web sitesinden yapılan duyurular ve YDO'lar tarafından potansiyel başvuru sahiplerine yapılan bilgilendirmelerin tümü Ajans İletişim Planı doğrultusunda yürütülen faaliyetlerdir.

Yararlanıcıların yaklaşık %94'lük kısmının desteklerden, doğrudan Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı veya Ajans'ın iletişim kanallarıyla haberdar olduğu görülmekte olup, bu durum Ajansın etkili bir iletişim stratejisiyle destekleri duyurduğu şeklinde yorumlanabilir.

MALİ DESTEK PROGRAMINDAN NASIL HABERDAR OLUNDUĞU

2011

Doğrudan Ajanstan alınan bilgi, desteklere ilişkin bilgilendirme toplantıları, Ajans web sitesinden yapılan duyuruların tümü Ajans İletişim Planı doğrultusunda yürütülen faaliyetlerdir.

2010 yılında %94 olan doğrudan veya dolaylı şekilde Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı vasıtasıyla desteklerden haberdar olma oranı 2011 yılında %59'a düşmüştür. Ancak yararlanıcıların %41'inin desteklerden Ajans dışı kaynaklar vasıtasıyla haberdar olması Ajansın kurumsal tanınırlığını artırdığını göstermektedir.

2019

PROJE BAŞVURUSUNU HAZIRLAYAN AKTÖR VE BAŞVURUDAKİ EN ETKİLİ NEDEN

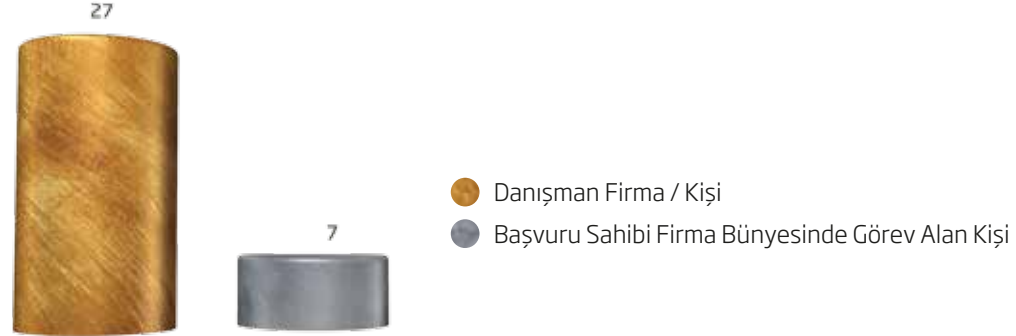
Sadece %23'lük orana karşılık gelen 8 firmanın "Başvuru Sahibi Firma Bünyesinde Görev Alan Kişi" vasıtasıyla proje hazırladığı sonucu, bölgede proje hazırlama kapasitesinin düşük olduğu ve daha çok firma dışı yardıma ihtiyaç duyulduğu şeklinde yorumlanabilir.

Birbirine yakın sayı ve oranda çıkan sonuçlara bakıldığında, firma sahiplerinin neredeyse yarısının zaten gerçekleştirmeyi düşündüğü bir fikri olsa da yarısından fazlasının yatırım yapmasında Ajans tarafından verilen hibe desteğinin etkili olduğu sonucu çıkarılabilir.

2011

PROJE BAŞVURUSUNU HAZIRLAYAN AKTÖR VE BAŞVURUDAKİ EN ETKİLİ NEDEN

Sadece %20'lik orana karşılık gelen 7 firmanın "Başvuru Sahibi Firma Bünyesinde Görev Alan Kişi" vasıtasıyla proje hazırladığı sonucu, bölgede proje hazırlama kapasitesinin düşük olduğu ve daha çok firma dışı yardıma ihtiyaç duyulduğu şeklinde yorumlanabilir.

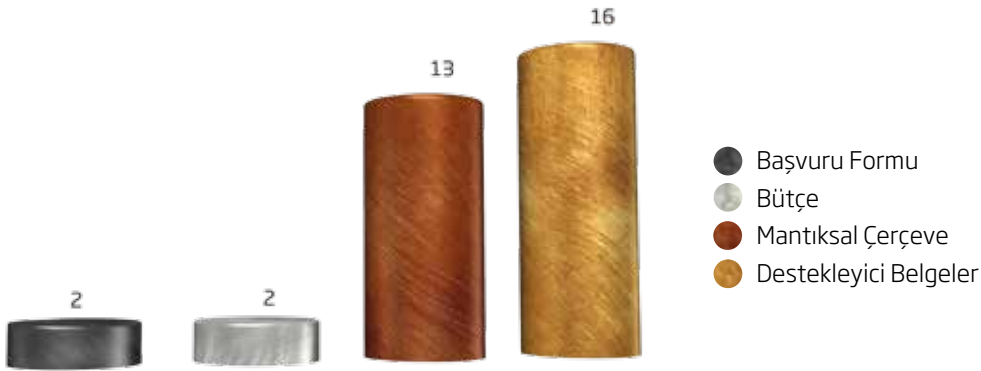
Birbirine yakın sayı ve oranda çıkan sonuçlara bakıldığında, firma sahiplerinin neredeyse yarısının zaten gerçekleştirmeyi düşündüğü bir fikri olsa da yarısından fazlasının yatırım yapmasında Ajans tarafından verilen hibe desteğinin etkili olduğu sonucu çıkarılabilir.

2019

PROJE HAZIRLAMA AŞAMASINDA ZORLANILAN ALAN VE SÜRECİN KOLAYLAŞTIRILMASI

Proje hazırlanırken en fazla hangi alanda zorluk yaşandığı ve projenin kimin tarafından hazırlanıp yürütüldüğü araştırılmış olup, verilen cevapların çapraz karşılaştırılması sonucunda, bölgedeki proje hazırlama ve yürütme kapasitesinin düşük olduğu, buna bağlı olarak proje hazırlama ve uygulama süreçlerinde sorun yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. **Başvuru formunun doldurulması sürecinde sorun yaşayan firmaların, projelerini danışman firmadan destek almadan işletme içi insan kaynaklarıyla hazırladığı görülmüştür.**

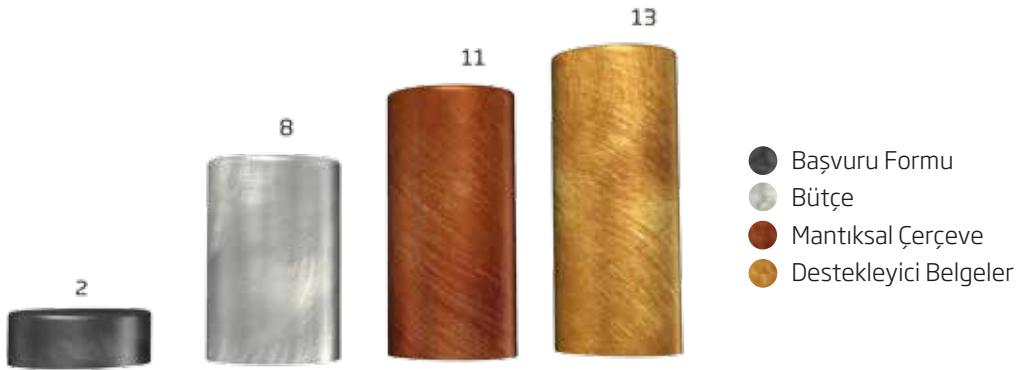
Başvuru sahiplerinin proje hazırlama sürecinde proje yazımından daha çok istenen destekleyici evrakların temininde zorlandığı veya sorun yaşadığı görülmüştür. **Buradan yola çıkılarak zorluk yaşanan kısımlarla ilgili yapılacak detaylı çalışmalar sonucunda tasarlanacak yeni mali destek programlarının süreçlerinde iyileştirmeler hedeflenmektedir.**

PROJE HAZIRLAMA AŞAMASINDA ZORLANILAN ALAN VE SÜRECİN KOLAYLAŞTIRILMASI

2011

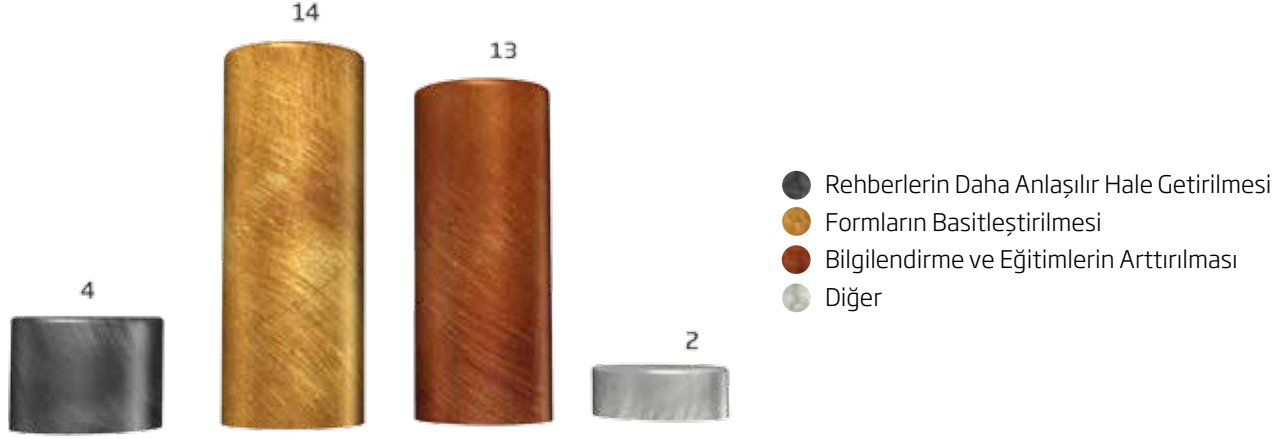
Proje hazırlanırken en fazla hangi alanda zorluk yaşandığı ve projenin kimin tarafından hazırlanıp yürütüldüğü araştırılmış olup, verilen cevapların çapraz karşılaştırılması sonucunda bölgedeki proje hazırlama ve yürütme kapasitesinin düşük olduğu, buna bağlı olarak proje hazırlama ve uygulama süreçlerinde sorun yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. **Başvuru formunun doldurulması sürecinde sorun yaşayan firmaların, projelerini danışman firmadan destek almadan işletme içi insan kaynaklarıyla hazırladığı görülmüştür.**

Başvuru sahiplerinin proje hazırlama sürecinde proje yazımından daha çok istenen destekleyici evrakların temininde zorlandığı veya sorun yaşadığı görülmüştür. **Buradan yola çıkılarak zorluk yaşanan kısımlarla ilgili yapılacak çalışmalar sonucunda tasarlanacak yeni mali destek programlarının süreçlerinde iyileştirmeler hedeflenmektedir.**

2019

PROJE HAZIRLAMA AŞAMASINDA ZORLANILAN ALAN VE SÜRECİN KOLAYLAŞTIRILMASI

Daha kaliteli proje başvurularının yapılması ve başvuru sürecinin kolaylaştırılması için Ajans tarafından yapılması gerekenler, yararlanıcılar tarafından öncelikli olarak "formların basitleştirilmesi" ve "bilgilendirme ve eğitimlerin artırılması" olarak belirtilmiştir. Proje kültürünün zayıf olduğu bölgede, sürecin kolaylaştırılması için çalışmalar yapılmasında fayda görülmektedir.

Detaylı proje yazma eğitimleri verilerek kapasite artırımının sağlanması ve formların basitleştirilerek kolaylaştırılması için çalışmalar yapılması gerekliliği tespit edilmiştir.

PROJE HAZIRLAMA AŞAMASINDA ZORLANILAN ALAN VE SÜRECİN KOLAYLAŞTIRILMASI

2011

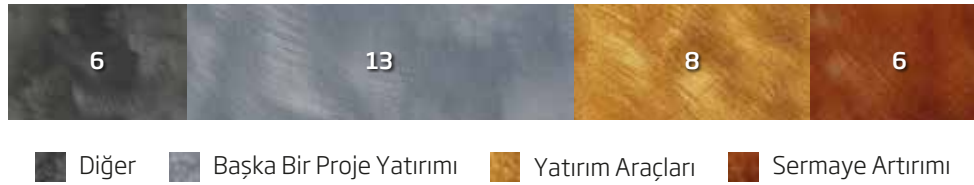
Sonuçlardan görüldüğü gibi mali destek programları başvuru rehberleri yararlanıcıların anlayabileceği şekilde tasarlanmışken, proje başvuru formları ve proje döngüsü mantığı ile proje yazmak yararlanıcıları zorlamaktadır.

2010

PROJE İLE YAPILMIŞ OLAN YATIRIM YAPILMASAYDI...

Ajans desteği olmaması durumunda yapılan yatırımın aynı şekilde gerçekleştirebilme oranının düşük olduğu, Ajans desteğinin yatırımı gerçekleştirme ve büyütme yönünde pozitif motivasyon ve mali destek sağladığı görülmektedir.

Ajans desteği olmaması durumunda yapılan yatırım için ayrılan finansman kaynağının kullanım alanları incelendiğinde, kaynağın yine firma gelişimi için kullanılacak olması, Ajans desteğinin yatırımı gerçekleştirme ve büyütme yönünde pozitif motivasyon ve mali destek sağladığı yorumunu güçlendirmektedir.

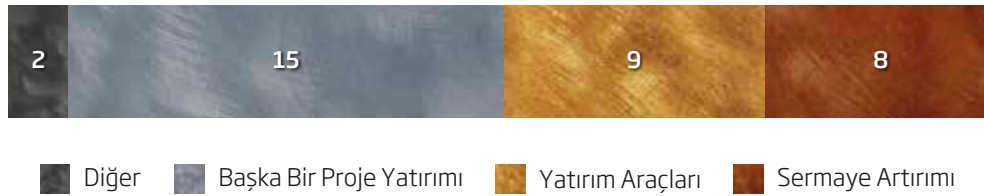
PROJE İLE YAPILMIŞ OLAN YATIRIM YAPILMASAYDI...

2011

Mali Destek Programları vasıtasıyla çoğunlukla yararlanıcıların planladığı yatırım ve faaliyetlerin gerçekleşme tarihini öne çektiği ancak yeni yatırımları teşvik etmede yetersiz kaldığı yapılan çalışmaların ortak sonucudur.

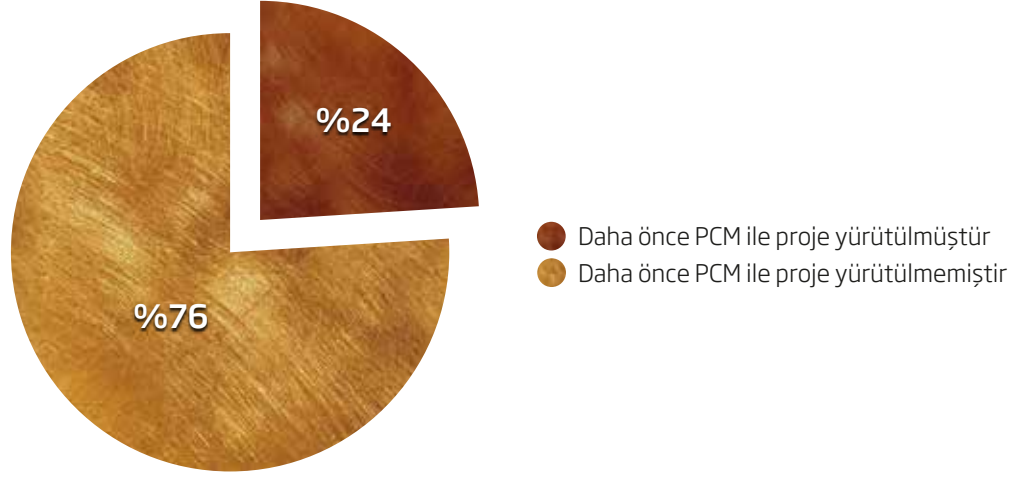
Ajans desteği olmaması durumunda yapılan yatırımın aynı şekilde gerçekleştirebilme ihtimalinin düşük olduğu, Ajans desteğinin yatırımı gerçekleştirme ve büyütme yönünde pozitif motivasyon ve mali destek sağladığı görülmektedir.

Destek alınmaması durumunda proje için ayrılan kaynağın firmaların çoğunda sermaye artırımı ya da başka bir proje yatırımı için kullanılacak olması; genel yargıyı doğrular şekilde, 2011 yılında sağlanan bu desteğin var olmayan yatırımlar yaratmak yerine, planlanan yatırımların öne çekilmesine ve bütçesinin büyütülmesine katkı sağladığını göstermektedir.

2019

PROJEYE İLİŞKİN YORUMLAR

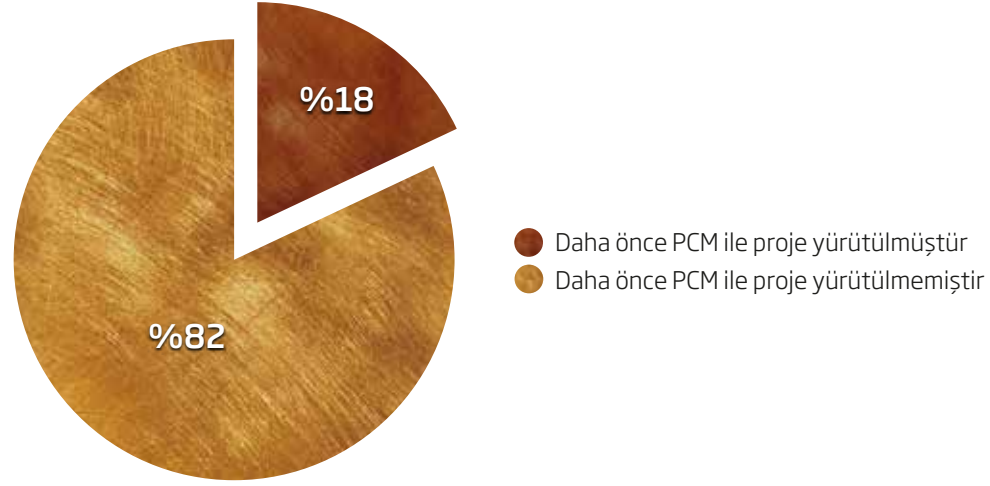
Yararlanıcıların sadece dörtte birinin daha önce proje döngüsü yönetimi (PCM) ile bir proje yürütmüş olması, proje hazırlık süreçlerinde zorlanılmasının ve projelerin firma dışındaki kişilere yazdırılmasının nedenlerinden biri olarak gösterilebilir.

Yeni Proje Yazma Motivasyonumuz Artmıştır	% 45,5
Tekrar Proje Yazmaya Dair Motivasyonumuz Negatif Yönlü Gelişmiştir	% 6,1
Destek Mekanizmasının Cazibesinden Dolayı Tekrar Bu Sürece Dahil Olma Motivasyonumuz Bulunmaktadır	% 48,4

Ajans desteğinin yatırımları gerçekleştirme ve büyütme yönünde pozitif motivasyon sağladığı ileri sürülebilir.

2011

PROJEYE İLİŞKİN YORUMLAR

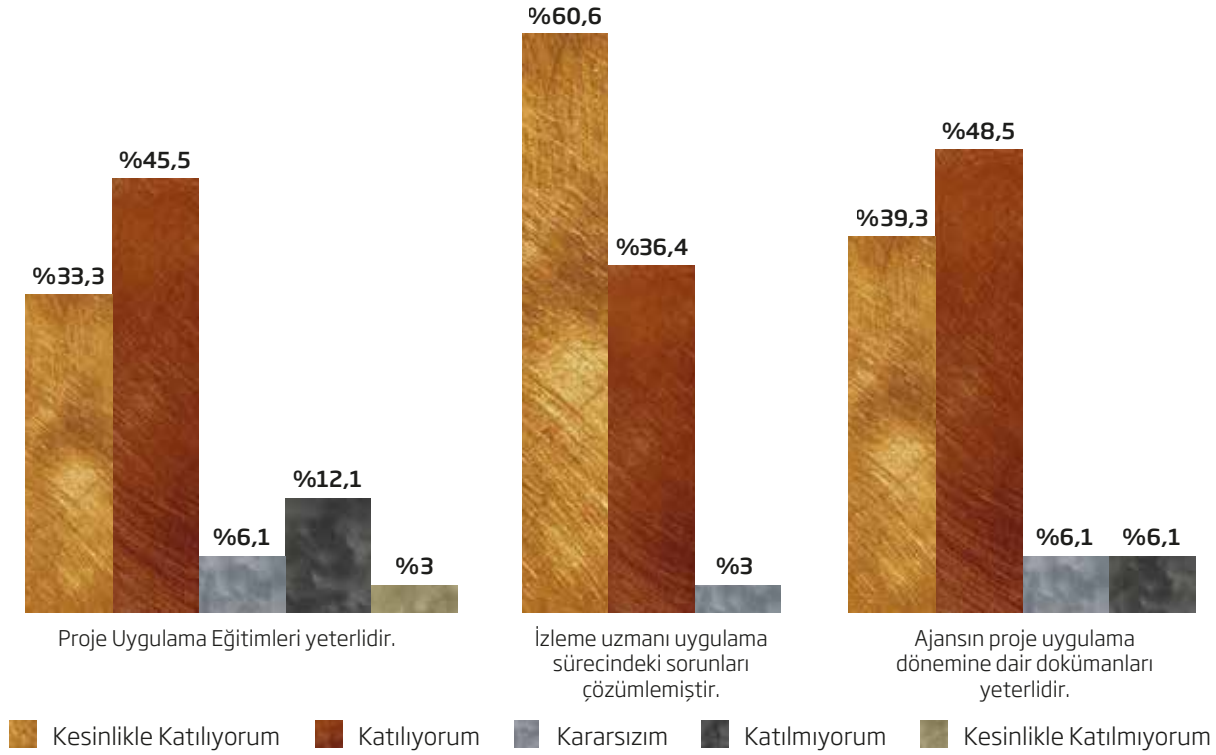
Yararlanıcıların sadece %18'inin daha önce proje döngüsü yönetimi (PCM) ile bir proje yürütmüş olması, proje hazırlık süreçlerinde zorlanılmasının ve projelerin firma dışındaki kişilere yazdırılmasının nedenlerinden biri olarak gösterilebilir.

Yeni Proje Yazma Motivasyonumuz Artmıştır	% 29,4
Tekrar Proje Yazmaya Dair Motivasyonumuz Negatif Yönlü Gelişmiştir	% 5,9
Destek Mekanizmasının Cazibesinden Dolayı Tekrar Bu Sürece Dahil Olma Motivasyonumuz Bulunmaktadır	% 64,7

Ajans desteğinin yatırımı gerçekleştirme ve büyütme yönünde pozitif motivasyon sağladığı hususu bu değerlendirme ile de desteklenmektedir.

2010

PROJEYE İLİŞKİN YORUMLAR

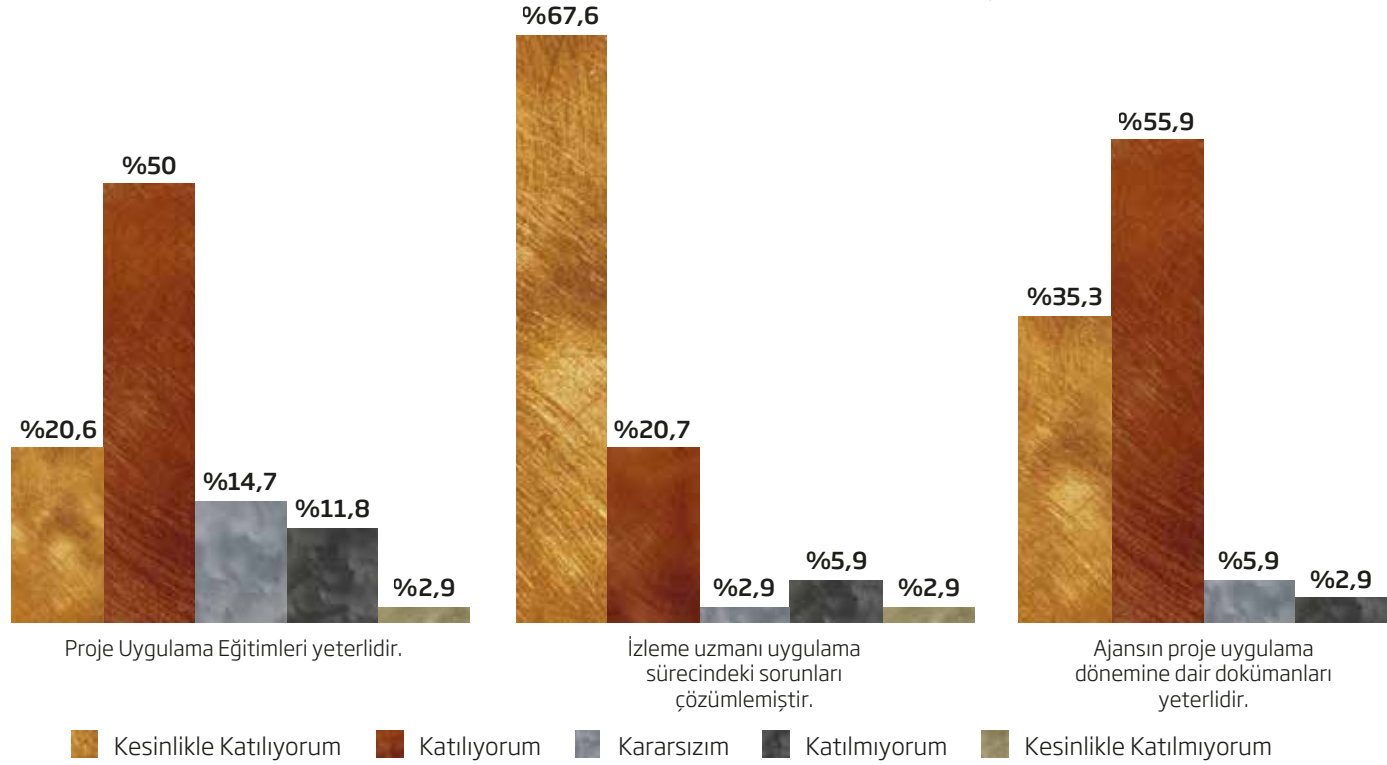
Ajans tarafından verilen proje uygulama eğitimlerinin, firmaların proje yürütme süreçlerine önemli ölçüde katkı sağladığı ileri sürülebilir.

Etkin bir proje uygulama eğitimi süreci yürütmek adına eğitimlerin sadeleştirilmesi, daha ilgi çekici ve anlaşılır eğitimlerin sunulması veya eğitim sayısının artırılması gibi uygulamalar önerilebilir.

Sonuçlara göre, izleme uzmanlarının firmalar üzerindeki etkisinin olumlu olduğu, mevcut durumda uygulanan izleme ve değerlendirme faaliyetlerinin yeterli bulunduğu ve firmaların beyanları doğrultusunda devam ettirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

2011

PROJEYE İLİŞKİN YORUMLAR

Ajans tarafından verilen proje uygulama eğitimlerinin, proje yürütme süreçlerini % 70 oranında iyileştirdiği ileri sürülebilir.

Etkin bir proje uygulama eğitimi süreci yürütmek adına eğitimlerin sadeleştirilmesi, daha ilgi çekici ve anlaşılır eğitimlerin sunulması veya eğitim sayısının artırılması gibi uygulamalar önerilebilir.

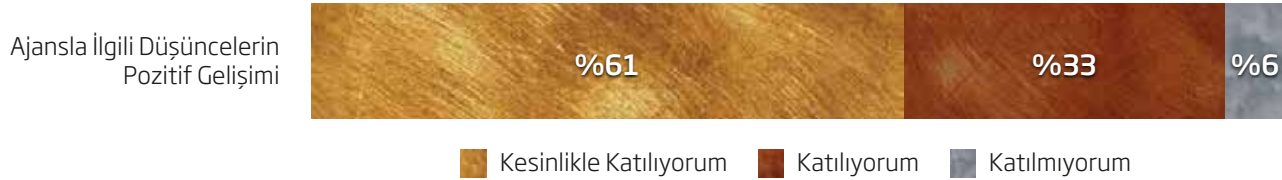
Sonuçlara göre izleme uzmanlarının firmalar üzerindeki olumlu etkisinin olduğu, mevcut durumda uygulanan izleme ve değerlendirme faaliyetlerinin yeterli görüldüğü ve firmaların beyanları doğrultusunda devam ettirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

2019

VERİLEN DESTEĞİN KATKILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

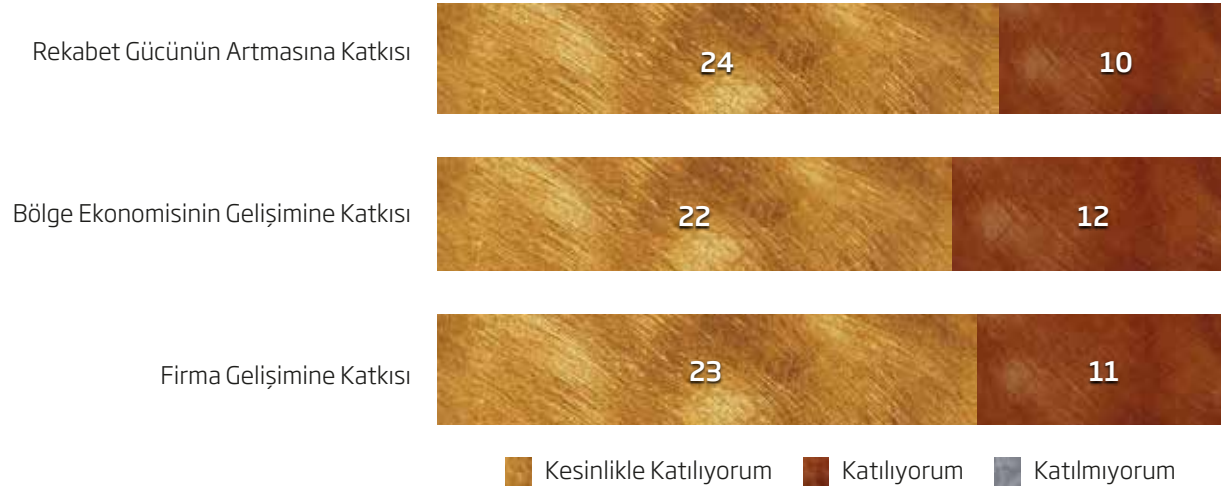
Destek olarak projelerini başarıyla tamamlayan firmaların programa bakışları incelendiğinde; uygulanan programın firmaların rekabet gücünü artırdığı görülmüştür. Ayrıca projelerin, uygulanan programın amacı olarak belirlenen “işletmelerin mali ve teknik kapasiteleri ile rekabet güçlerinin çevreye duyarlı bir şekilde geliştirilmesine, bölgede sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanmasına ve istihdamın artırılmasına katkıda bulunmak” vizyonuna üst düzeyde hizmet ettiği görülmektedir.

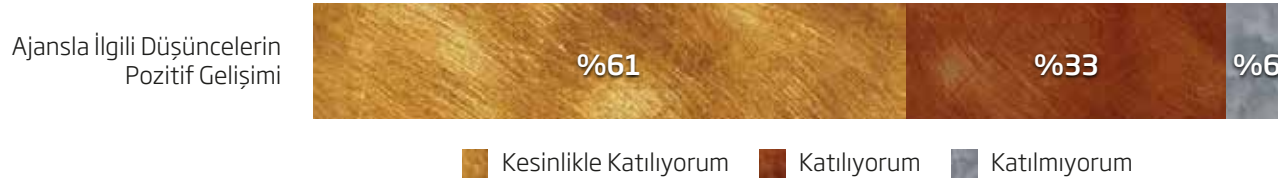
Destek yararlanıcılarının %94'ünün proje uygulama sonrasında Ajansla ilgili düşüncelerinin pozitif yönde geliştiği tespit edilmiştir.

VERİLEN DESTEĞİN KATKILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

2011

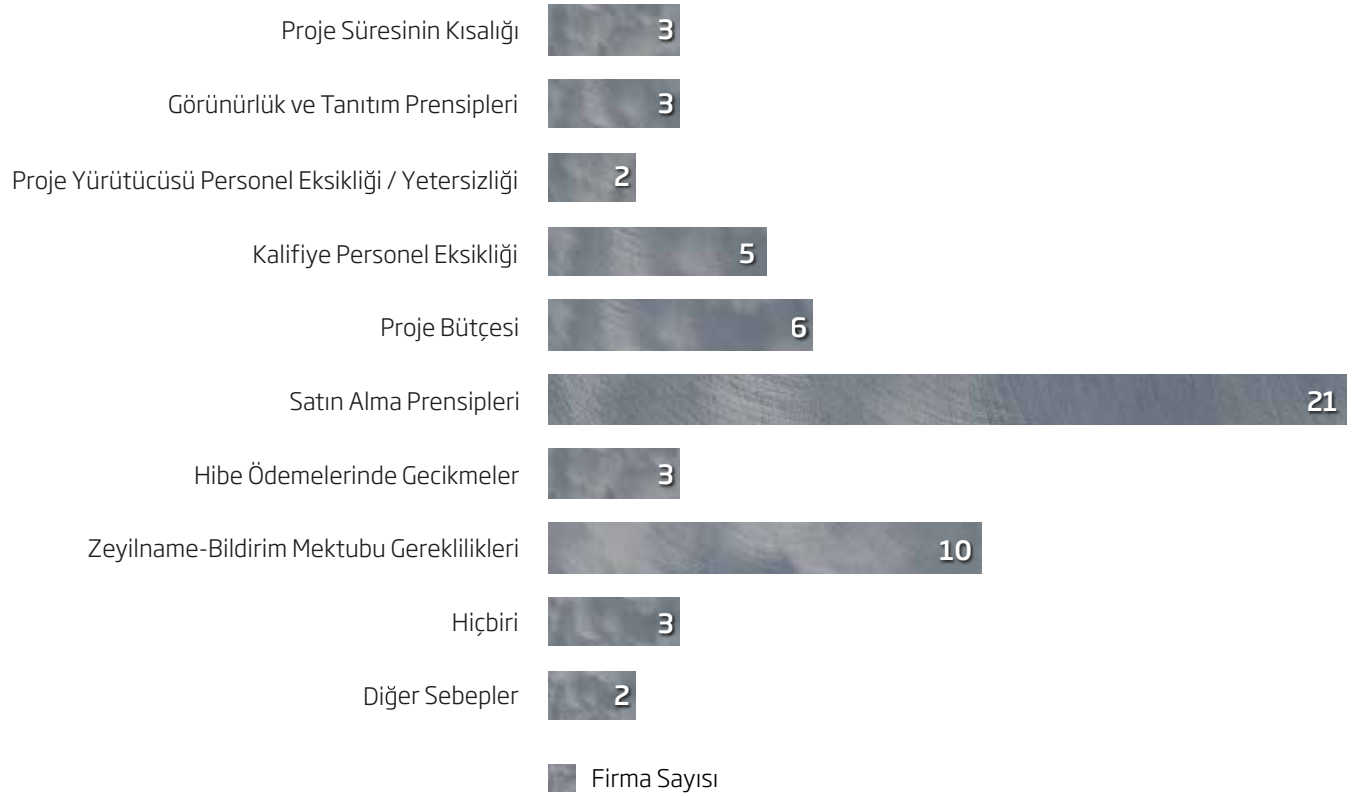
Destek olarak projelerini başarıyla tamamlayan firmaların programa bakışları incelendiğine; uygulanan destek programı sayesinde firmaların rekabet gücünün artırıldığı görülmüştür. Ayrıca projelerle, uygulanan programın amacı olarak belirlenen "istihdam olanaklarını arttırarak, turizm ve üretime dayalı sektörlerde faaliyet gösteren KOBİ'lerin yenilikçi üretim ve pazarlama kapasitelerini geliştirmek" vizyonuna üst düzeyde hizmet edildiği görülmektedir.

Destek yararlanıcılarının %94'ünün proje uygulama sonrasında Ajansla ilgili düşüncelerinin pozitif yönde geliştiği tespit edilmiştir.

2019

PROJE UYGULAMASI SIRASINDA YARARLANICIYI EN ÇOK ZORLAYAN ALAN

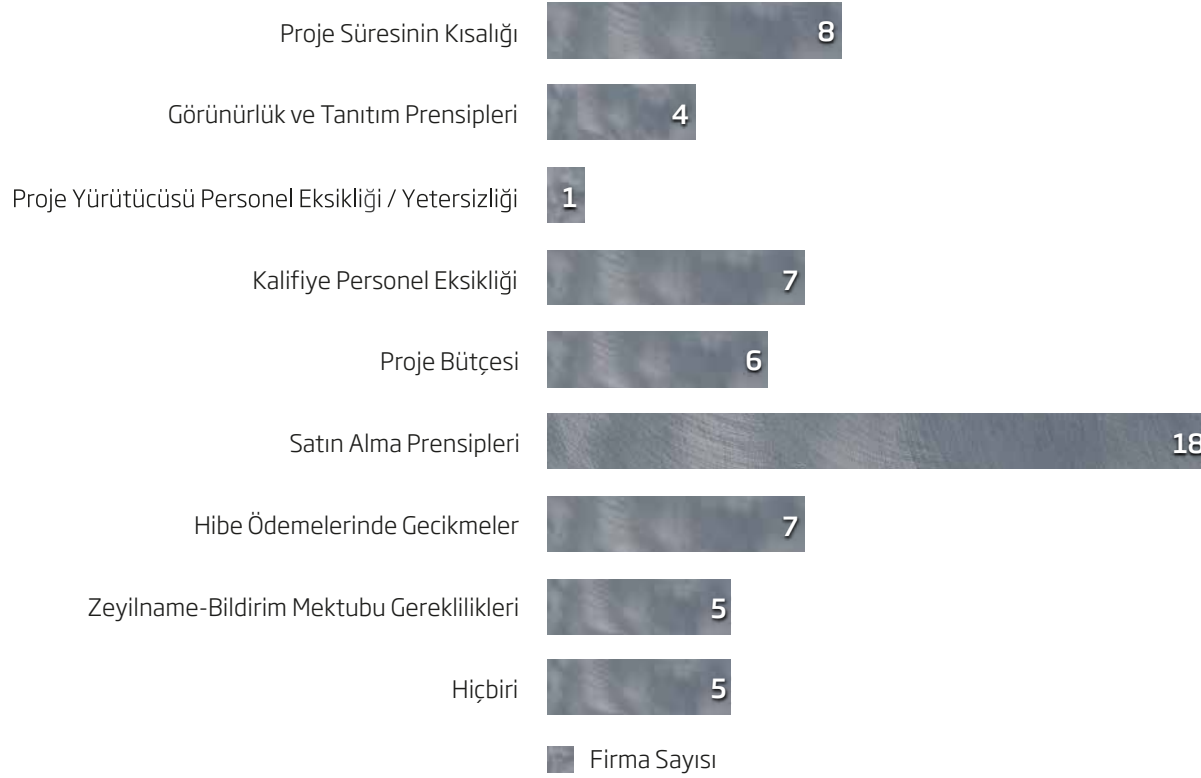

Bölgedeki firmaların esnek satın alma alışkanlıkları ile alım yapmaları nedeniyle Ajansın satın alma mevzuatına uyum sağlanmasında çeşitli güçlükler yaşanmıştır.

Proje uygulama aşamasında yararlanıcıların genel olarak satın alma süreçlerinde zorlandığı, gıda sektöründe faaliyet gösteren firmaların ise proje uygulama sürelerinin yetersiz olduğunu beyan ettiği görülmektedir.

2011

PROJE UYGULAMASI SIRASINDA YARARLANICIYI EN ÇOK ZORLAYAN ALAN

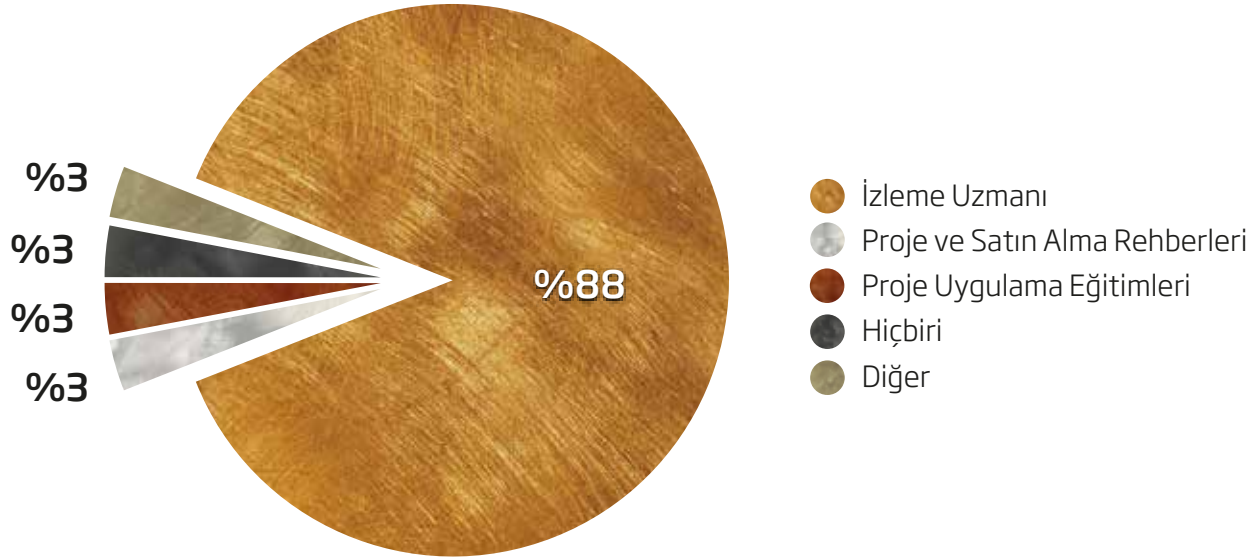

Bölgede bulunan firmalar, esnek satın alma alışkanlıkları doğrultusunda alım yaptıklarından, tıpkı 2010 yılı MDP kapsamında ankete tabi tutulan firmalar gibi Ajansın satın alma mevzuatı konusunda güçlükler yaşamıştır.

2010 yılı programı ile kıyaslandığında oran daha küçük olmakla birlikte satın alma prensiplerinin yararlanıcılar için 2011 yılında da en zorlu süreç olduğu görülmektedir.

2019

SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE YARARLANILAN DESTEK MEKANİZMALARI

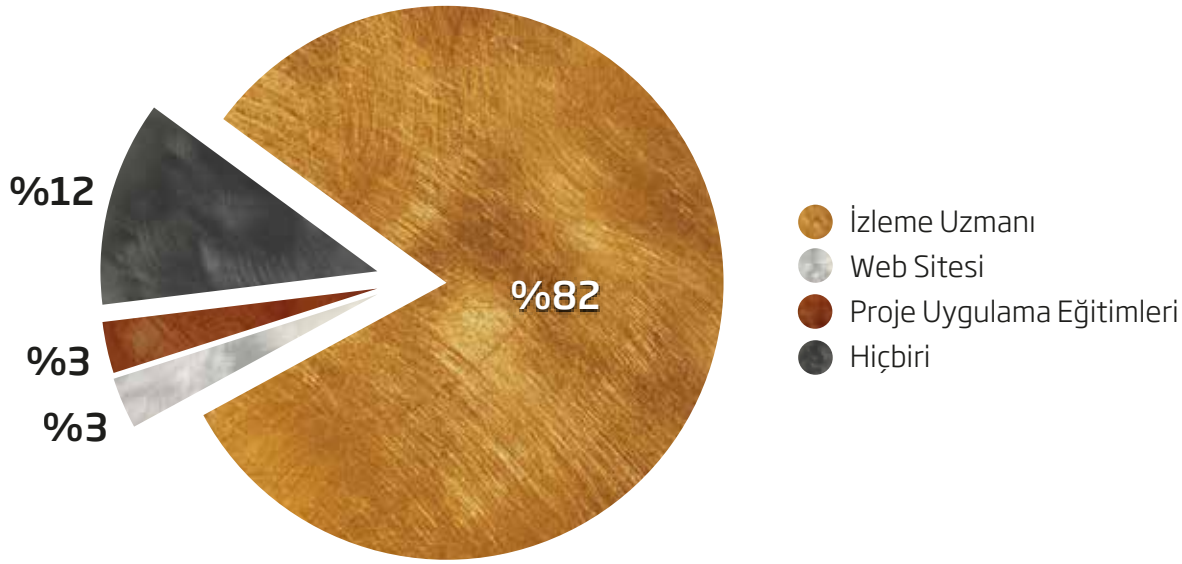
Firmaların %88'i projeye özgü izleme uzmanı olmasının faydalarından bahsetmiş ve sorunun çözümünde en büyük desteği Ajans izleme uzmanından aldıklarını belirtmiştir. Benzer bir soru olarak yöneltilen, izleme uzmanı tarafından tüm sorunların çözülmesi konusunda ise yararlanıcılar tarafından verilen olumlu yanıt %97 seviyesindedir.

Dolayısıyla firmalar dokümanlarda anlaşılamayan veya toplu eğitimlerde detaylandırılmayan firmaya özgü sorunları, izleme uzmanlarıyla yapılan birebir görüşmelerde rahatça belirtmekte ve kendilerine sunulan çözüm önerileri doğrultusunda projelerini sürdürebilmektedirler.

Projeye ilişkin doğrudan irtibata geçebilecekleri izleme uzmanlarının olmasının firmalar tarafından memnuniyetle karşılandığı görülmüştür.

SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE YARARLANILAN DESTEK MEKANİZMALARI

2011

Firmaların yaklaşık %82'si projeye özgü izleme uzmanı olmasının faydalarından bahsetmiş ve sorunun çözümünde en büyük desteği Ajans izleme uzmanlarından aldıklarını belirtmiştir. Benzer bir soru olarak yararlanıcılara yöneltilen, izleme uzmanı tarafından tüm sorunların çözümlenmesi konusunda ise verilen olumlu yanıt %92 seviyesindedir.

Dolayısıyla firmalar dokümanlarda anlaşılamayan veya toplu eğitimlerde detaylandırılmayan firmaya özgü sorunları, izleme uzmanlarıyla yapılan birebir görüşmelerde rahatça belirtmekte ve kendilerine sunulan çözüm önerileri doğrultusunda projelerini sürdürebilmektedirler.

*Projeye ilişkin doğrudan irtibata geçebilecekleri izleme uzmanlarının olmasının
firmalar tarafından memnuniyetle karşılandığı görülmüştür.*

2019

BAKKA'DAN ALINAN DESTEĞİN AVANTAJLARI VE DEZAVANTAJLARI

BAKKA'dan Alınan Desteğin Avantajları

Karşılıksız Hibe Şeklinde Olması	% 97
Bölgesellik ve Ulaşılabilirlik	% 58
Proje Hazırlama ve Uygulama Sürecinde Bakka Personelinin Desteği	% 55
Projeye Özel İzleme Uzmanlığının Varlığı	% 52
Değerlendirme Süreci	% 18
Diğer	% 3

Anket sonuçlarına göre, desteğin karşılıksız olması, %97 oran ile yararlanıcılar tarafından mali desteğin en büyük fırsatı olarak değerlendirilmiştir.

BAKKA'dan Alınan Desteğin Dezavantajları

Hazırlama Sürecindeki Yasal Yükümlülükler ve Bürokrasi	% 70
Tekrar Başvuru İçin Bekleme Süresi	% 67
Uygulama Sürecindeki Yasal Yükümlülükler ve Bürokrasi	% 52
Senede Sadece 1 Teklif Çağrısı Olması	% 39
Hibe Tutarının Az Olması	% 24
Diğer	% 3

Genel olarak bakıldığında değerlendirme ve uygulama sürecinde yer alan bürokrasi ve Ajansın belirlediği uygulama sürecindeki kıstaslar, yararlanıcıların dezavantaj olarak gördüğü en önemli hususlar arasında yer almaktadır.

2011

BAKKA'DAN ALINAN DESTEĞİN AVANTAJLARI VE DEZAVANTAJLARI

BAKKA'dan Alınan Desteğin Avantajları

Karşılıksız Hibe Şeklinde Olması	% 91,2
Proje Hazırlama ve Uygulama Sürecinde Bakka Personelinin Desteği	% 58,8
Bölgesellik ve Ulaşılabilirlik	% 44,1
Projeye Özel İzleme Uzmanlığının Varlığı	% 38,2
Değerlendirme Süreci	% 11,8
Diğer	% 2,9

Anket sonuçlarına göre, desteğin karşılıksız olması, %91.2 oran ile yararlanıcılar tarafından mali desteğin en büyük fırsatı olarak değerlendirilmiştir.

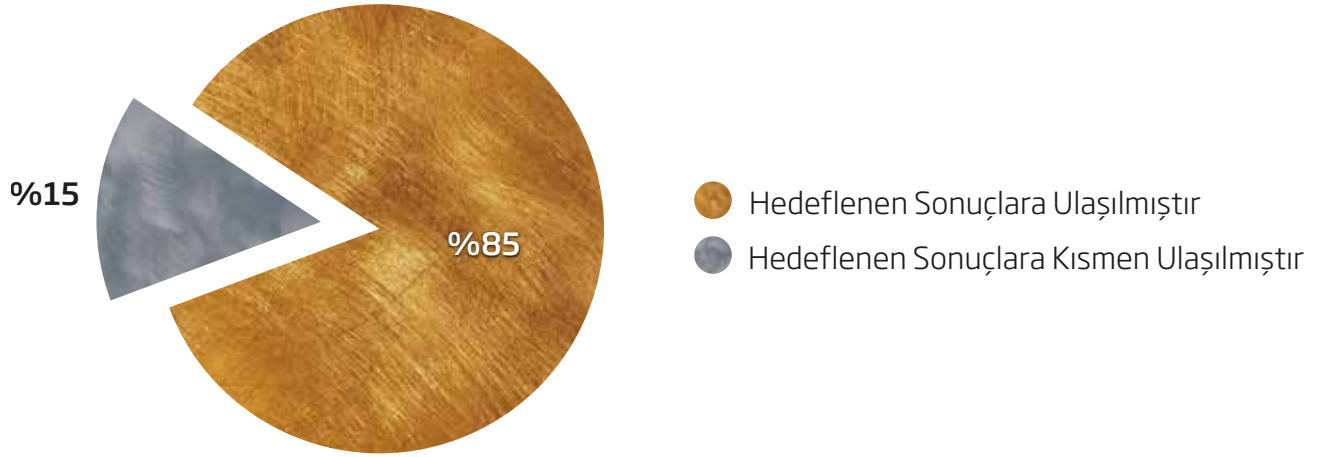
BAKKA'dan Alınan Desteğin Dezavantajları

Tekrar Başvuru İçin Bekleme Süresi	% 59
Hazırlama Sürecindeki Yasal Yükümlülükler ve Bürokrasi	% 56
Uygulama Sürecindeki Yasal Yükümlülükler ve Bürokrasi	% 47
Hibe Tutarının Az Olması	% 24
Senede Sadece 1 Teklif Çağrısı Olması	% 21

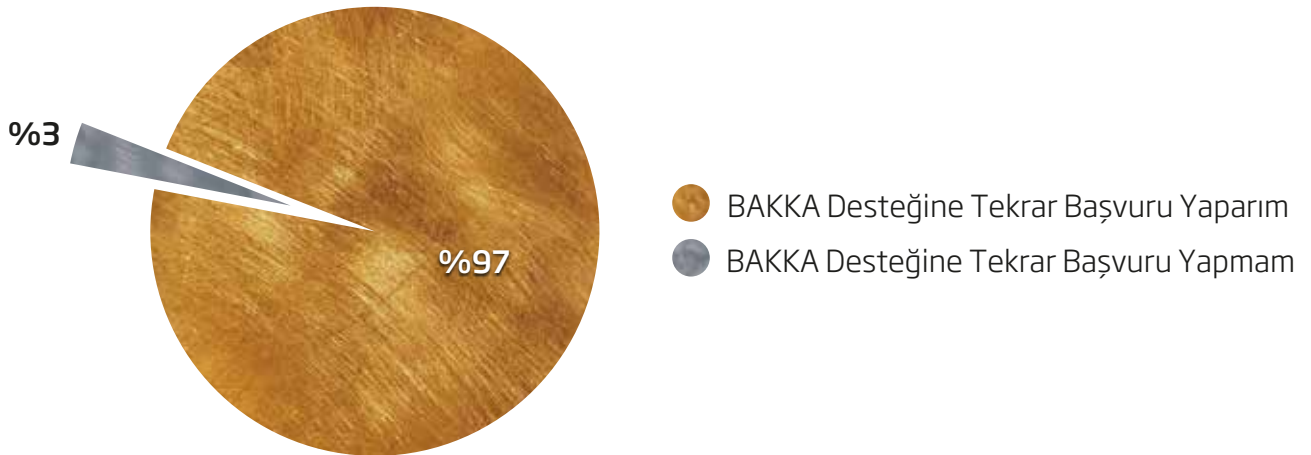
Genel olarak bakıldığında değerlendirme ve uygulama sürecinde yer alan bürokrasi ve Ajansın belirlediği uygulama sürecindeki kıstaslar, yararlanıcıların dezavantaj olarak gördüğü en önemli hususlar arasında yer almaktadır.

2010

PROJE SONRASI İZLENİMLER

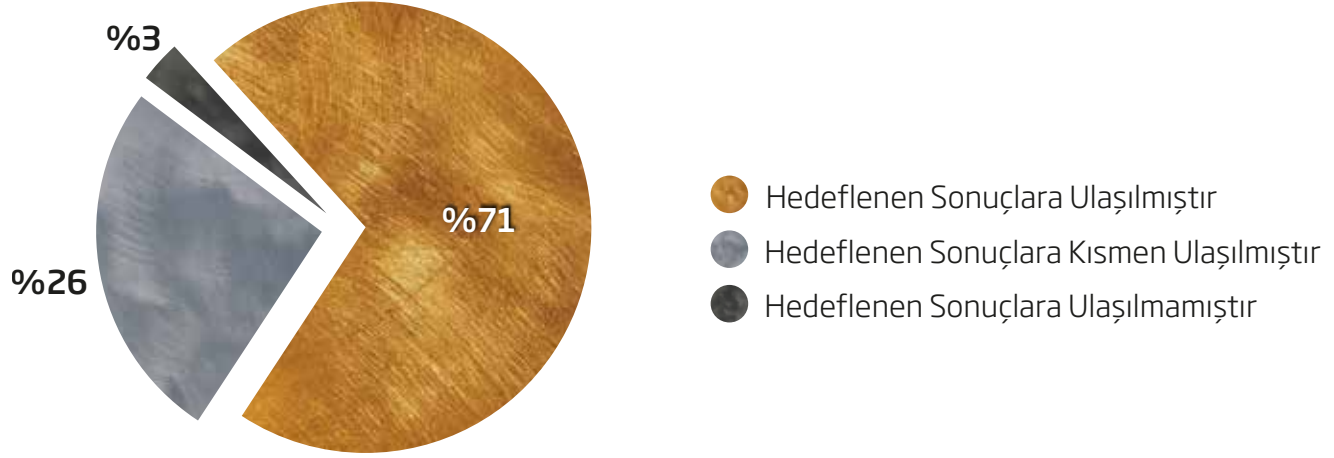

Yararlanıcıların % 85'i hedeflediği sonuçlara tamamen ulaşırken, sonuçlara kısmen ulaşanların da içerisinde olduğu yararlanıcıların % 97'sinin, tekrar desteğe başvuru yaptığı veya yapacağı görülmüştür.

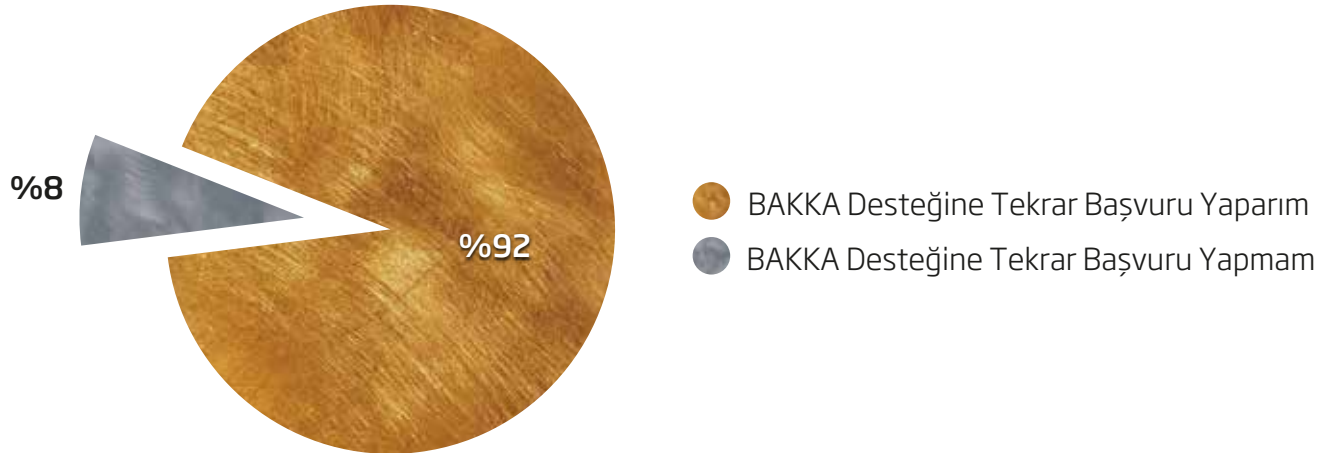

2011

PROJE SONRASI İZLENİMLER

Yararlanıcıların % 71'i hedeflediği sonuçlara tamamen ulaşırken, sonuçlara kısmen ulaşanların da içerisinde olduğu yararlanıcıların % 92'sinin, tekrar desteğe başvuru yaptığı veya yapacağı görülmüştür.

2010 ve 2011 YILLARINDA BAKKA'DAN ALINAN DESTEKLERİN AVANTAJLARI VE DEZAVANTAJLARI

Proje uygulama süreci, izleme süreç ve faaliyetleri ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?

2010 ve 2011 Yılı KOBİ Mali Destek Programı Etki Değerlendirme Anketi kapsamında Ajanstan destek alan 67 firmaya "Proje uygulama süreci, izleme süreç ve faaliyetleri ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Bu kapsamda verilen cevaplar 5 konu üzerinde yoğunlaşmıştır;

- Destek tutarının arttırılması, daha büyük bütçeli yatırımların gerçekleştirilebilmesine yönelik destek verilmesi.
- Proje hazırlama sürecinin basitleştirilerek ve daha çok eğitim verilerek, firmalara kendi projelerini yazma ve danışman firmalara bağımlılıktan kurtulma imkânı verilmesi,
- Sözleşme imzalama ve proje uygulama süreçlerindeki bürokratik işlemlerin ve istenilen evrakların sayısının azaltılması,
- Nitelikli eleman sorununun çözülmesi için odak çalışmalar yapılması,
- Proje uygulama süresinin uzatılması.

Bu hususların yanı sıra firmalar, hibe desteği yerine faizsiz kredi desteği verilmesi, mevcut yeni ürünlere ve AR-GE'ye yönelik projelere ayrıca destek verilmesi, proje kapsamında nitelikli iş gücü maliyetinin karşılanması, KAYS sisteminin kolaylaştırılması, mevcut mevzuatta yeri olmayan çekle ödeme yapma ve ikinci el makine alma işlemlerinin mümkün hale getirilmesi, iş yeri açma ve çalışma ruhsatının talep edilmemesi ve cezai işlem uygulanmaması gibi istek ve önerilerde bulunmuşlardır.

MALİ DESTEK PROGRAMLARINA GENEL BAKIŞ

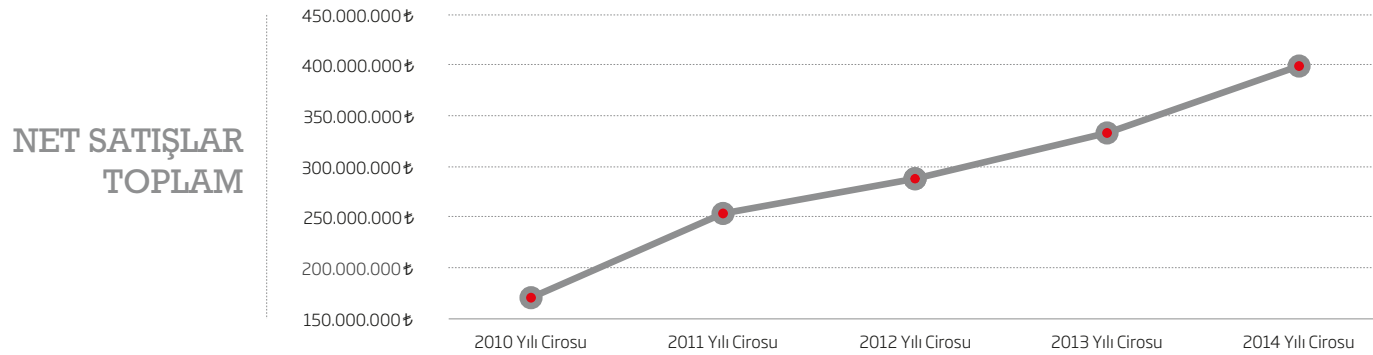
	2010 Yılı	2011 Yılı
Toplam Destek	8.500.805 TL	8.304.327 TL
Gerçekleştirilen Toplam Yatırım	19.480.010 TL	21.659.277 TL
Yeni İstihdam	535 Kişi	366 Kişi
İstihdam Artışı	% 33,00	% 50,88
Kişi Başı Yeni İstihdam Yatırımı	36.410 TL	59.178 TL
Üretim Kapasitesi Artışı	% 51,48	% 38,76
Kâr Artışı	% 15,56	% 20,88
İhracat Artışı	% 12,48	% 8,41
Yeni Ürün Üretimi	3 Adet	2 Adet

2010

CİRO

	Firma Sayısı	Toplam	Ortalama
2010 Yılı Ciro	33	170.473.215 TL	5.165.855 TL
2011 Yılı Ciro	33	253.523.454 TL	7.682.528 TL
2012 Yılı Ciro	33	287.765.781 TL	8.720.175 TL
2013 Yılı Ciro	33	332.892.923 TL	10.087.664 TL
2014 Yılı Ciro	33	398.873.692 TL	12.087.081 TL

İşletmelerin ciro artışı ilk yılda yaklaşık 83 milyon TL olup bu artış mevcut cironun yaklaşık %49'una tekabül etmekle birlikte, 2012 yılının ilk yarısından itibaren yükselen bir grafik haline geldiği, son yılda ise zirve yaptığı gözlenmiştir. Son yılda ilk yıla göre %130'luk artış sağlanmış ve 33 firma 398.873.692 TL net satış gerçekleştirmiştir.

Bu değerlerin artışındaki diğer bir etken de 2010 yılında destek alan bazı firmaların 2013 ve 2014 Yılı KOBİ Mali Destek Programı kapsamında tekrar destek almaları ve cirolarına bu yıllarda da Ajans tarafından katkı sağlanmasıdır.

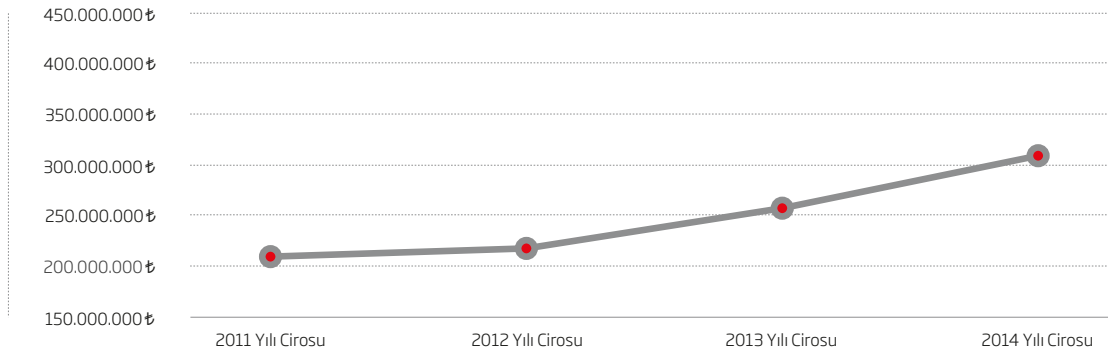
CİRO

2011

	Firma Sayısı	Toplam	Ortalama
2011 Yılı Ciro	34	209.301.563 TL	6.155.928 TL
2012 Yılı Ciro	34	217.414.271 TL	6.394.537 TL
2013 Yılı Ciro	34	257.089.134 TL	7.561.445 TL
2014 Yılı Ciro	34	308.856.580 TL	9.084.017 TL

İşletmelerin cirou ilk yılda yaklaşık 210 milyon TL olup 2012 yılında işletmelerin cirosunda yaklaşık 8 milyon TL, proje sonuçlarının ortaya çıktığı 2013 yılında ise ilk yıla göre yaklaşık 50 milyon TL artış gözlenmiştir. Bu artış mevcut cironun yaklaşık %24'üne tekabül etmektedir. Net satışların, 2013 yılının Şubat ayında projelerin tamamlanmasıyla birlikte, 2013 yılının ilk yarısından itibaren yükselen bir grafik haline geldiği son yılda zirve yaptığı görülmektedir. Son yılda ise ilk yıla göre yaklaşık %48'lik artış sağlanmış ve 34 firmada toplam 308.856.580 TL net satış gerçekleştirilmiştir.

NET SATIŞLAR TOPLAM

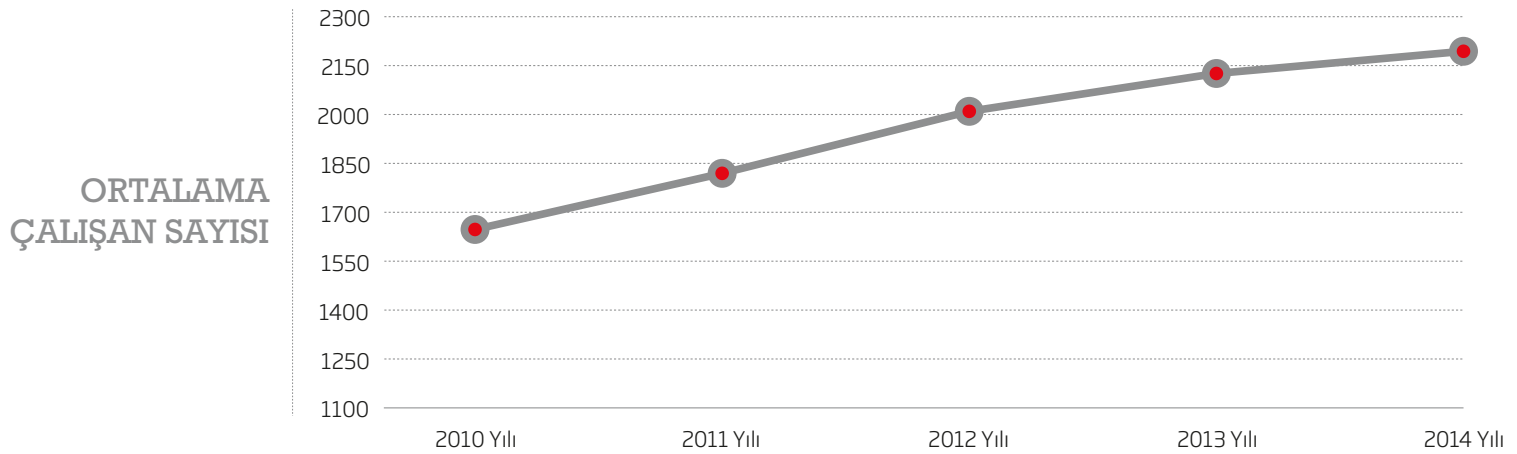

2010

ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI

	Firma Sayısı	Toplam	Ortalama
2010 Yılı Ortalama Çalışan Sayısı	33	1649	49,97
2011 Yılı Ortalama Çalışan Sayısı	33	1821	55,18
2012 Yılı Ortalama Çalışan Sayısı	33	2011	60,93
2013 Yılı Ortalama Çalışan Sayısı	33	2127	64,47
2014 Yılı Ortalama Çalışan Sayısı	33	2195	66,53

İşletmelerin çalışan sayısı ilk yılda 172 kişi artmış olup bu artış mevcut istihdamın %10,4'üne tekabül etmektedir. Proje çıktılarının oluşmasıyla birlikte ilk yıllardaki artışın doğrusal bir fonksiyon oluşturduğu gözlemlenmiştir. Bu dönemde çalışan sayısı ilk yıla göre, ikinci yıl %22'lik bir artış, üçüncü yıl %30'a yakın bir artış göstermiştir. Son yılda ise %33'lük artış sağlamış ve 546 yeni istihdam gerçekleştirilmiştir.

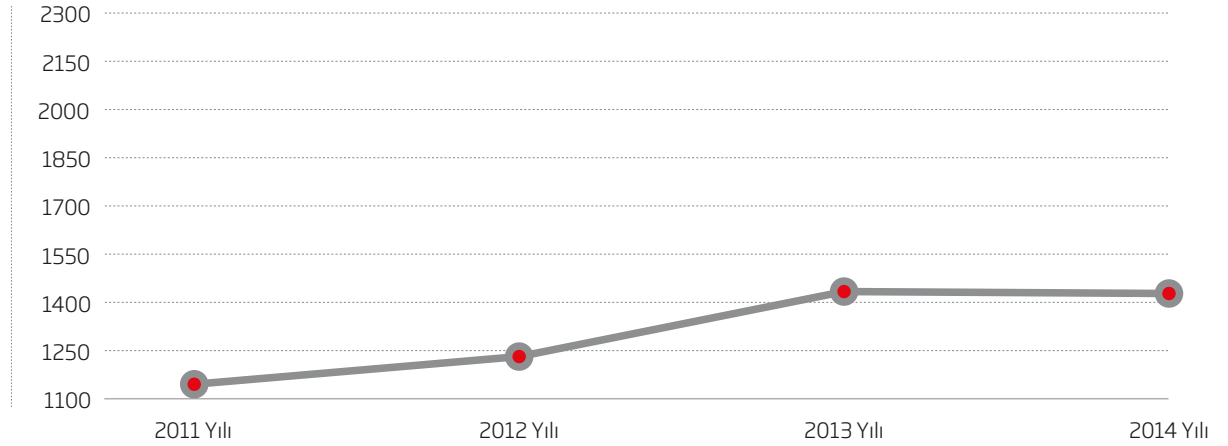
ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI

2011

	Firma Sayısı	Toplam	Ortalama
2011 Yılı Ortalama Çalışan Sayısı	34	1148	33,76
2012 Yılı Ortalama Çalışan Sayısı	34	1234	36,29
2013 Yılı Ortalama Çalışan Sayısı	34	1436	42,24
2014 Yılı Ortalama Çalışan Sayısı	34	1430	42,06

İşletmelerin çalışan sayısı ilk yılda 86 kişi artmış olup bu artış mevcut istihdamın %7,5'ine tekabül etmektedir. Proje çıktılarının oluşmasıyla birlikte istihdamın giderek yükselen bir grafik haline geldiği gözlemlenmektedir. Bu dönemde ilk yıla göre, ikinci yıl %25'lik bir artış görülmüştür. Son yıla bakıldığında ise ilk yıla göre yaklaşık olarak %25'lik artış sağlandığı ve 282 yeni istihdam gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI

Firmaların destek almadan önceki istihdam ortalaması 33 çalışan düzeyinde iken çalışma yapıldığı dönemde ortalama 42 çalışan düzeyinin üzerine çıkmıştır.

Program kurgulanırken mali desteklerin önemli hedeflerinden birinin beşeri sermayeyi artırmak olduğu, bunun da üretim kapasitesinin ve istihdamın artırılması ile mümkün olacağı değerlendirilmiştir. Bu nedenle Ajansa başvuran firmalar arasında yapılan değerlendirme çalışmalarında istihdama katkı yapacağını taahhüt eden firmalar bir adım öne geçmiştir.

2019

PROGRAM İLE ELDE EDİLEN İSTİHDAM SAYILARI

	Toplam	Firma Başına Ortalama İstihdam
Anket Yapılan Firmalar Tarafından Proje Süresince İstihdam Edilen Çalışan Sayısı	412	12,48
Anket Yapılan Firmalar Tarafından Proje Sonrasında İstihdam Edilen Çalışan Sayısı	324	9,82
Program Etkisi ile Yapılan Toplam İstihdam	736	22,3
Proje Etkisi ile Yapılan Toplam İstihdam	535	14,5

Ajans veri tabanından elde edilen veriler analiz edildiğinde, program süresince 535 yeni istihdamın gerçekleşmiş olması önemli bir sonuçtur ve programın amacına ulaşmadaki etkililiğini ortaya koymaktadır.

Firmaların destek almadan önceki çalışan sayısı ortalaması 50 kişi düzeyinde iken çalışma yapıldığında 66 kişi düzeyinin üzerine çıkmıştır.

Program kurgulanırken, mali desteklerin önemli hedeflerinden birinin beşeri sermayeyi artırmak olduğu, bunun da üretim kapasitesinin arttırılması ile mümkün olacağı değerlendirilmiştir. Bu nedenle Ajansa başvuran firmalar arasından istihdama katkı yapacağını taahhüt eden firmalar bir adım öne geçmiştir.

PROGRAM İLE ELDE EDİLEN İSTİHDAM SAYILARI

2011

	Toplam	Firma Başına Ortalama İstihdam
Anket Yapılan Firmalar Tarafından Proje Süresince İstihdam Edilen Çalışan Sayısı	334	9,82
Anket Yapılan Firmalar Tarafından Proje Sonrasında İstihdam Edilen Çalışan Sayısı	250	7,35
Program Etkisi ile Yapılan Toplam İstihdam	584	17,17
Proje Etkisi ile Yapılan Toplam İstihdam	366	10,5

Ajans veri tabanından elde edilen veriler analiz edildiğinde, program süresince 366 yeni istihdamın gerçekleşmiş olması önemli bir sonuçtur ve programın amacına ulaşmadaki etkililiğini ortaya koymaktadır.

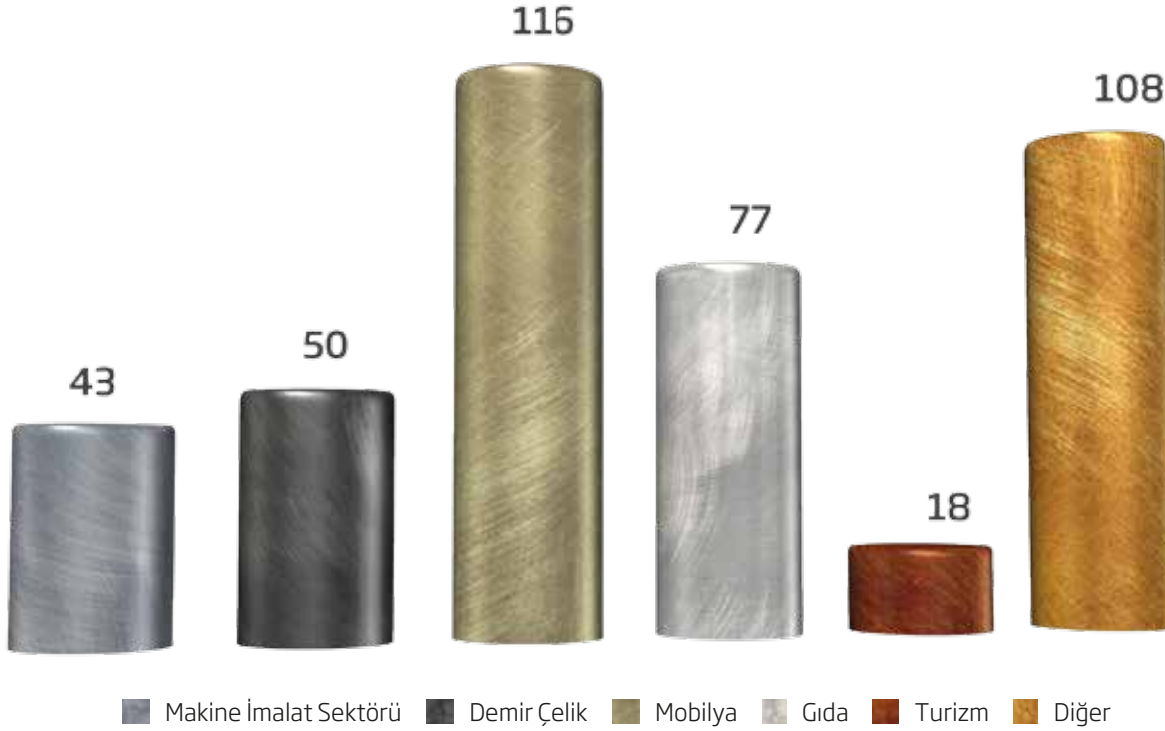
Verileri tespit edilen diğer 21 ajans ile Batı Karadeniz Kalkınma Ajansının 2010 ve 2011 yıllarında yürüttüğü mali destek programları karşılaştırıldığında; diğer ajansların kullandığı toplam destek tutarının ortalaması 44.813 TL iken, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansının 19.289 TL gibi oldukça düşük bir destek bütçesiyle yeni istihdam gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Bu haliyle Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, diğer ajanslarla kıyaslandığında en düşük destek maliyetiyle en fazla istihdamı sağlayan 4. Kalkınma Ajansı konumuna yerleşmiştir.

Diğer Ajanslar Ortalaması	BAKKA
44.813 TL	19.289 TL

Ajanslarda 2010 ve 2011 yıllarında ortalama 1 kişilik yeni istihdam için ayrılan destek tutarı.

2010

SEKTÖREL BAZDA GERÇEKLEŞTİRİLEN İSTİHDAM

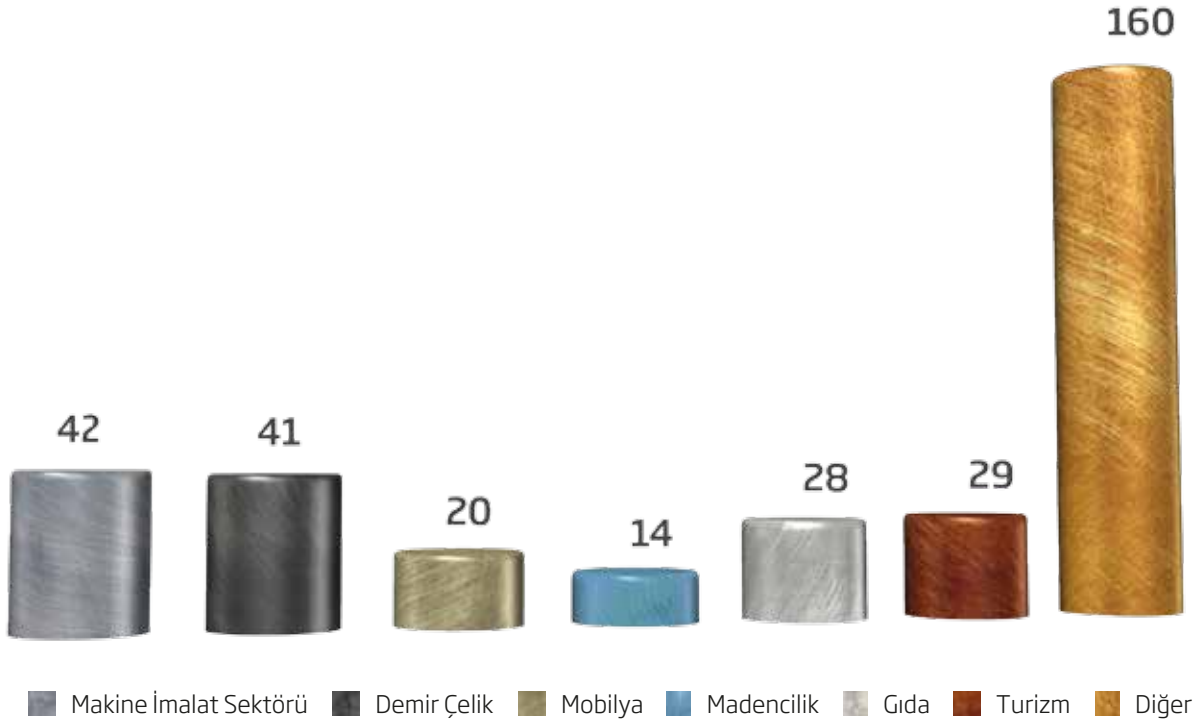

Sektörel olarak gerçekleştirilen istihdama bakıldığında, projelerde en fazla istihdamın mobilyacılık sektöründe faaliyet gösteren firmalar tarafından gerçekleştirildiği görülmüştür.

İstihdam edilen kişi sayısına göre sektörler arasında yapılan sıralamada, mobilyacılık sektörünü çoğunluğu inşaat, ayakkabıcılık ve tekstilden oluşan çeşitli sektörlerin yer aldığı diğer sektörler izlemektedir. TR 81 bölgesinde KOBİ'lere yönelik uygulanan 2010 Yılı Mali Destek Programında en az istihdam ise 18 kişilik istihdam ile turizm sektöründe gerçekleşmiştir.

SEKTÖREL BAZDA GERÇEKLEŞTİRİLEN İSTİHDAM

2011

Sektörel olarak gerçekleştirilen istihdama bakıldığında, 2011 Yılı KOBİ Mali Destek Programı kapsamında projelerde en fazla istihdamın 160 kişilik gerçekleşme ile çoğunluğu inşaat, ayakkabıcılık ve tekstilden oluşan çeşitli sektörlerin yer aldığı diğer başlığı altındaki sektörlerde faaliyet gösteren firmalar tarafından gerçekleştirildiği görülmüştür.

Makine imalat sanayinin ise bu sektörlerden sonra en çok istihdam gerçekleştirilen sektör olduğu tespit edilmiştir. TR81 bölgesinde KOBİ'lere uygulanan 2011 Yılı Mali Destek Programında en az istihdam 14 kişilik istihdam ile madencilik sektöründe gerçekleşmiştir.

2010

İSTİHDAM ANALİZİ SONUÇLARI

2010 Yılı Programı Kapsamında Verilen Toplam Destek	8.500.805 TL
2010 Yılı Programı Kapsamında Yapılan Toplam Yatırım	19.480.010 TL
2010 Yılı Programı Kapsamında 1 Kişiyi İstihdam Etmek İçin Verilen Destek Miktarı	15.889 TL
2010 Yılı Programı Kapsamında 1 Kişiyi İstihdam Etmek İçin Yapılan Toplam Yatırım	36.411 TL
Ülke Geneline 1 Kişiyi İstihdam Etmek İçin Yapılan Toplam Yatırım	438.196 TL
3. ve 4. Teşvik Bölgelerinde 1 Kişiyi İstihdam Etmek İçin Yapılan Toplam Yatırım	412.823 TL

2010 yılı programı kapsamında yapılan istihdam, ülke ortalamasının yaklaşık on ikide biri oranında gerçekleşmiştir. Teşvik bölgeleri bazında istihdam istatistiklerine bakıldığında ise, Ajans tarafından verilen destekler vasıtasıyla gerçekleştirilen kişi başına istihdamın maliyeti, 376.412 TL farkla bölgedeki ortalama istihdam maliyetinin %9'una denk gelmektedir.

2010 yılı programının performans göstergelerinden biri olan istihdam gerçekleştirmelerinde, istihdam maliyetleri karşılaştırıldığında oldukça düşük bir maliyetle başarı elde edildiği ileri sürülebilir.

İSTİHDAM ANALİZİ SONUÇLARI

2011

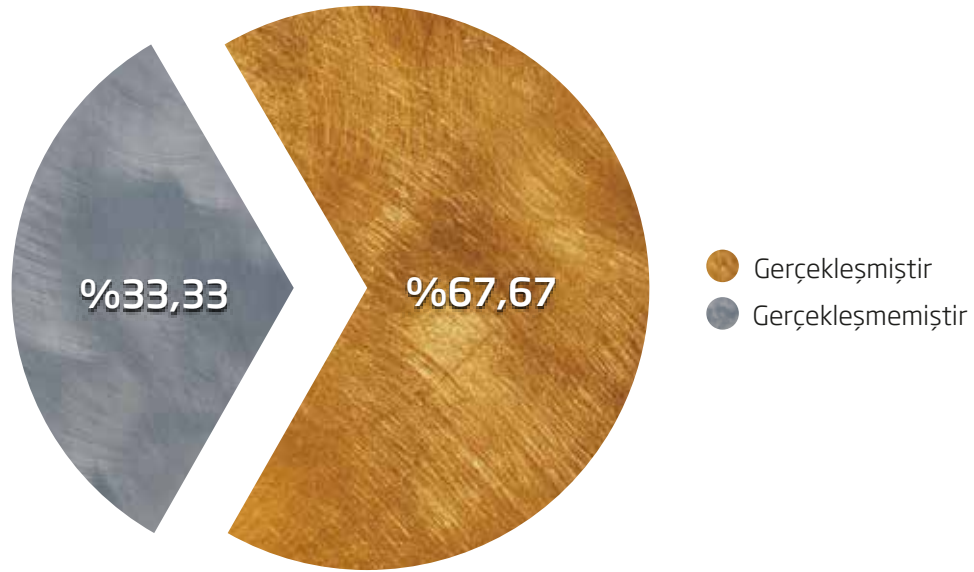
2011 Yılı Programı Kapsamında Verilen Toplam Destek	8.304.327 TL
2011 Yılı Programı Kapsamında Yapılan Toplam Yatırım	21.659.277 TL
2011 Yılı Programı Kapsamında 1 Kişiyi İstihdam Etmek İçin Verilen Destek Miktarı	22.689 TL
2011 Yılı Programı Kapsamında 1 Kişiyi İstihdam Etmek İçin Yapılan Toplam Yatırım	59.178 TL
Ülke Geneline 1 Kişiyi İstihdam Etmek İçin Yapılan Toplam Yatırım	427.388 TL
3. ve 4. Teşvik Bölgelerinde 1 Kişiyi İstihdam Etmek İçin Yapılan Toplam Yatırım	555.545 TL

2011 yılı programı kapsamında yapılan istihdam, ülke ortalamasının yaklaşık yedide biri oranında gerçekleşmiştir. Teşvik bölgeleri bazında istihdam istatistiklerine bakıldığında ise, Ajans tarafından verilen destekler vasıtasıyla gerçekleştirilen istihdam, bölge için ortalama istihdam maliyetinin 496.367 TL altında, bölgede bir kişiyi istihdam etmek için yapılan toplam yatırımın %10'u gibi bir oranla gerçekleşmiştir.

2011 yılı programının performans göstergelerinden biri olan istihdam gerçekleşmelerinde, istihdam maliyetleri karşılaştırıldığında oldukça düşük bir maliyetle başarı elde edildiği ileri sürülebilir.

2019

PROJENİN HEDEFLLENEN BÜTÇE İLE GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

Proje bütçelerinde sapma meydana geldiğini beyan eden firmalar, proje başvuru süreci ile proje uygulama süreci arasındaki döviz kuru dalgalanmalarını sapma gerekçesi olarak göstermişlerdir.

Çalışma sonucunda %66,67 oranındaki başarının, ilk defa uygulanan bir program için yeterli bir oran olduğu değerlendirilmektedir.

PROJENİN HEDEFLenen BÜTÇE İLE GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

2011

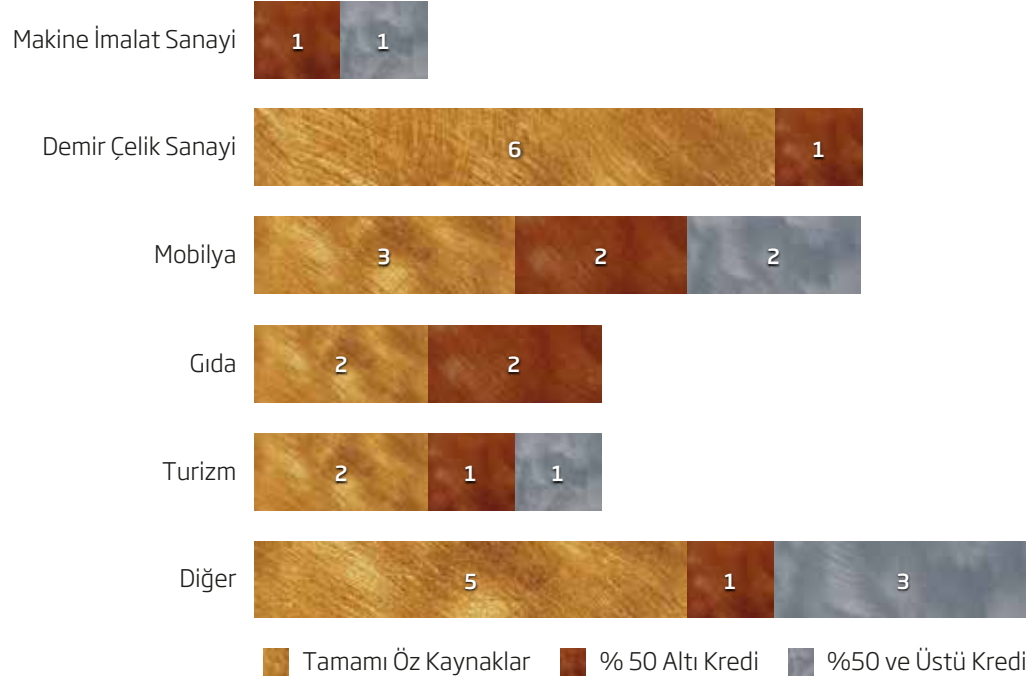

Proje bütçelerinde sapma meydana geldiğini beyan eden firmalar, proje başvuru süreci ile proje uygulama süreci arasındaki döviz kuru dalgalanmalarını sapma gerekçesi olarak göstermişlerdir. Çalışma sonucunda %74 oranındaki başarının, program için oldukça yüksek bir oran olduğu değerlendirilmektedir.

Bir önceki mali destek programı verileriyle kıyaslandığında, projeyi hedeflenen bütçe ile tamamlayan firma sayılarında yaklaşık %10 civarında bir artış sağlanması, diğer konjonktürel etkilerin yanı sıra Ajans personelinin deneyimlerinin projelerin belirlenen bütçeyle sonuçlandırılmasında etken olduğunu ortaya koymaktadır.

2019

SEKTÖR BAZINDA EŞ FİNANSMAN KAYNAKLARININ DAĞILIMI

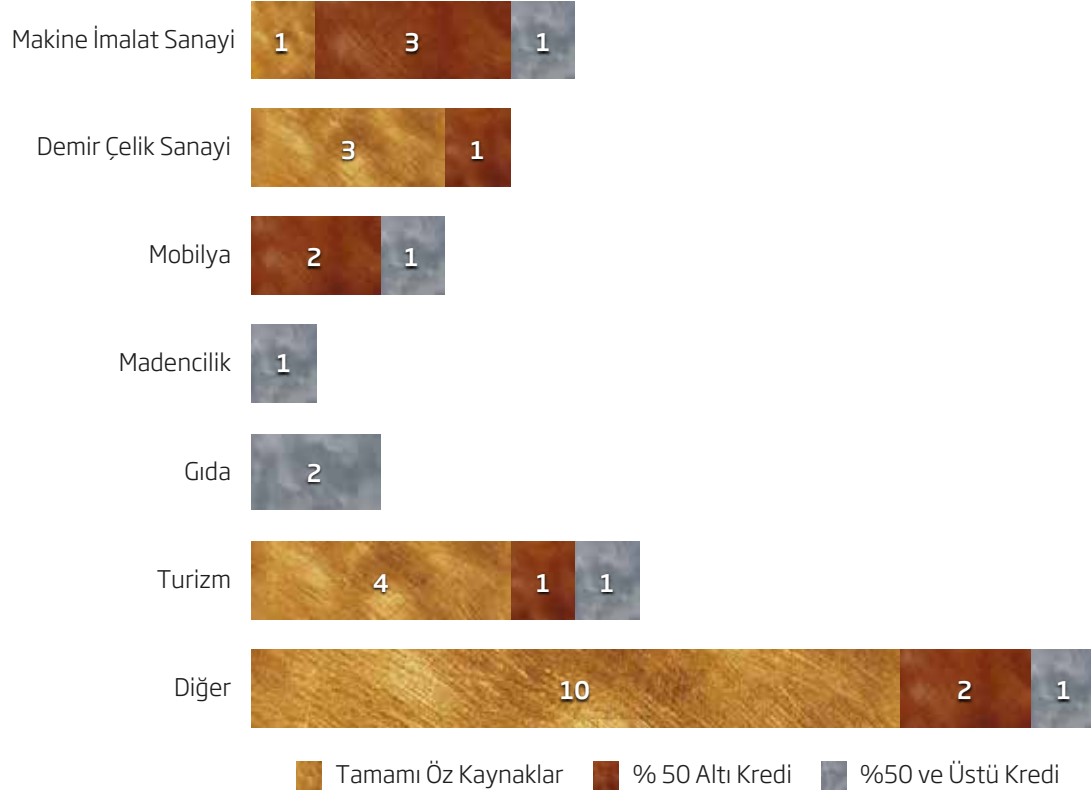
Sektörel bazda incelendiğinde, desteklenen firmaların eş finansman kaynakları açısından sıkıntı yaşamadığı görülmüştür.

Tamamını Öz Kaynaklardan Karşıllayan Firma Sayısı	18
%50'sinden Daha Azını Banka Kredisi Kullanarak Karşıllayan Firma Sayısı	8
%50'si veya Daha Fazlasını Banka Kredisi Kullanarak Karşıllayan Firma Sayısı	7

Veriler, anket uygulaması yapılan firmaların büyük bir kısmının proje eş finansmanını öz kaynaklarından karşılayabilecek kapasitede olduklarını göstermektedir.

2011

SEKTÖR BAZINDA EŞ FİNANSMAN KAYNAKLARININ DAĞILIMI

Tamamını Öz Kaynaklardan Karşıllayan Firma Sayısı	18
%50'sinden Daha Azını Banka Kredisi Kullanarak Karşıllayan Firma Sayısı	9
%50'si veya Daha Fazlasını Banka Kredisi Kullanarak Karşıllayan Firma Sayısı	7

Veriler, çalışma yapılan firmaların büyük bir kısmının proje eş finansmanını öz kaynaklarından karşılayabilecek kapasitede olduklarını göstermektedir.

2010

KALİTE STANDARDİZASYON BELGELERİ

Küreselleşen dünya sanayisinde rol alan firmaların dikkat ettiği hususların başında gelen kalite standartları, firmaları rakipleri arasında öne çıkaran faktörlerdendir. İhtiyacın kaliteye endekslediği pazarlarda kalite belgelerinin ve denetim çıktılarının önemi daha da artmaktadır. 2010 yılında destek alan firmaların bir kısmı üretim ve hizmet kalitelerini artırmak ve rekabetçiliği sağlamak amacıyla projelerinde kalite standardizasyon belgelerine yer vermiş ve toplamda 22 adet kalite belgesi almışlardır.

Sektörler	Belge Almayan Firma Sayısı	1 Belge Alan Firma Sayısı	2 ve Üzeri Belge Alan Firma Sayısı	Toplam Belge Sayısı
Makine İmalat	2	0	0	0
Demir Çelik	6	0	1	2
Mobilya	3	1	3	8
Gıda	2	2	0	2
Turizm	3	1	0	1
Diğer	5	1	3	9

Veriler sektörel bazda incelendiğinde, alınan 8 adet kalite belgesi ile, 2010 yılında destek alan mobilya sektörü firmalarının kalite standardizasyon belgesi alımına diğer sektörlerle göre daha fazla önem verdikleri sonucuna ulaşılabilir.

2010 Yılı Mali Destek Programı kapsamında desteklenen firmaların beklenen düzeyde kalite standartlarının yükseltilmesine ve belgelendirme faaliyetlerine yönelmediği gözlenmiş olup, yüksek kalitede çıktıların elde edilmesi için kalitenin ön planda olduğu projelerin teşvik edilmesi ve desteklenmesi yararlı olacaktır.

KALİTE STANDARDİZASYON BELGELERİ

2011

Küreselleşen dünya sanayisinde rol alan firmaların dikkat ettiği hususların başında gelen kalite standartları, firmaları rakip firmalar karşısında öne çıkaran faktörlerdendir. İhtiyacın kaliteye endekslediği pazarlarda kalite belgelerinin ve denetim çıktılarının önemi daha da artmaktadır. 2011 yılında destek alan firmaların bir kısmı üretim ve hizmet kalitelerini artırmak ve rekabetçiliği sağlamak amacıyla projelerinde kalite standardizasyon belgelerine yer vermiş ve toplamda 32 adet kalite belgesi almışlardır.

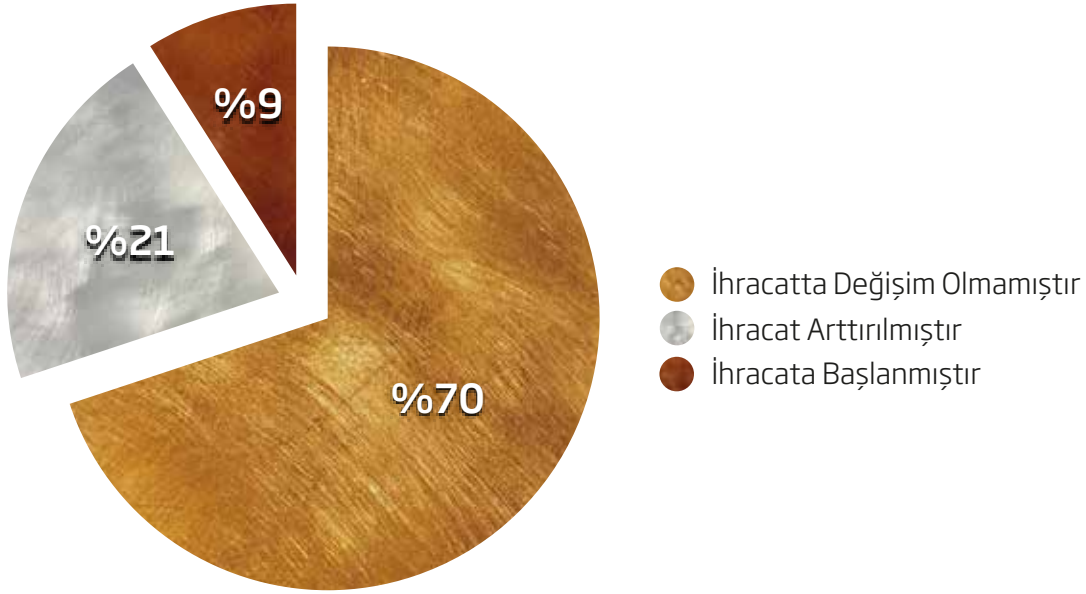
Sektörler	Belge Almayan Firma Sayısı	1 Belge Alan Firma Sayısı	2 ve Üzeri Belge Alan Firma Sayısı	Toplam Belge Sayısı
Makine İmalat	2	1	2	6
Demir Çelik	3	1	0	1
Mobilya	2	0	1	2
Madencilik	1	0	0	0
Gıda	0	1	1	3
Turizm	4	1	1	3
Diğer	5	4	4	17

2011 yılında destek alan firmalardan elde edilen veriler sektörel bazda incelendiğinde, makine imalat sektörünün 6 adet belge ile kalite standardizasyonuna daha fazla önem verdiği sonucuna ulaşılabilir. En fazla kalite standardizasyon belgesi alan firma ise 6 belge ile PVC üretim sektöründe faaliyet gösteren bir firma olmuştur.

2011 Yılı Mali Destek Programı kapsamında desteklenen firmaların beklenen düzeyde kalite standartlarının yükseltilmesine ve belgelendirme faaliyetlerine yönelmediği gözlenmiş olup yüksek kalitede çıktıların elde edilmesi için kalitenin ön planda olduğu projelerin teşvik edilmesi ve desteklenmesi yararlı olacaktır.

2010

PROJE İLE YAŞANAN İHRACAT DEĞİŞİMİ

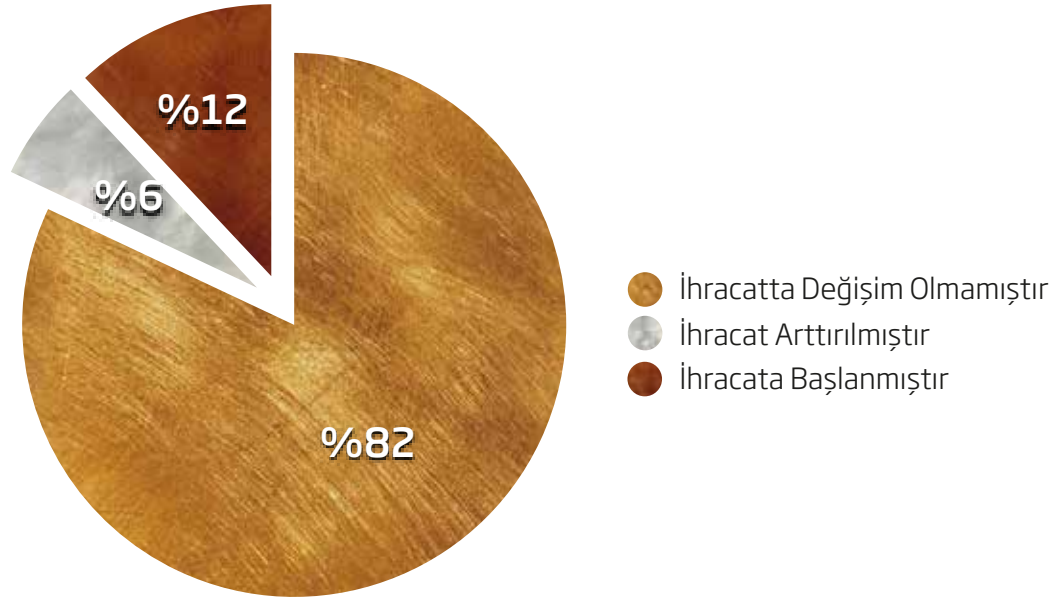

Ekonomik verimliliğin ve döviz gelirinin artırılmasına katkı sağlayan en önemli etkenlerden biri olan ihracat, ülkemiz için de sürekli gelişmesi beklenen hedefler arasındadır. Bu durum 2023 Ulusal Stratejik Planı'nda da özellikle belirtilmiş ve 500 milyar dolar ihracat hedefi konulmuştur.

Firmaların %30'unun ihracat yapmaya başlaması veya ihracatta artış gerçekleştirmeleri bölgenin ihracat kapasitesinin artırılabilceğine işaret etmekte olup 2010 programının amaçlarına kısmen ulaştığını göstermektedir.

PROJE İLE YAŞANAN İHRACAT DEĞİŞİMİ

2011

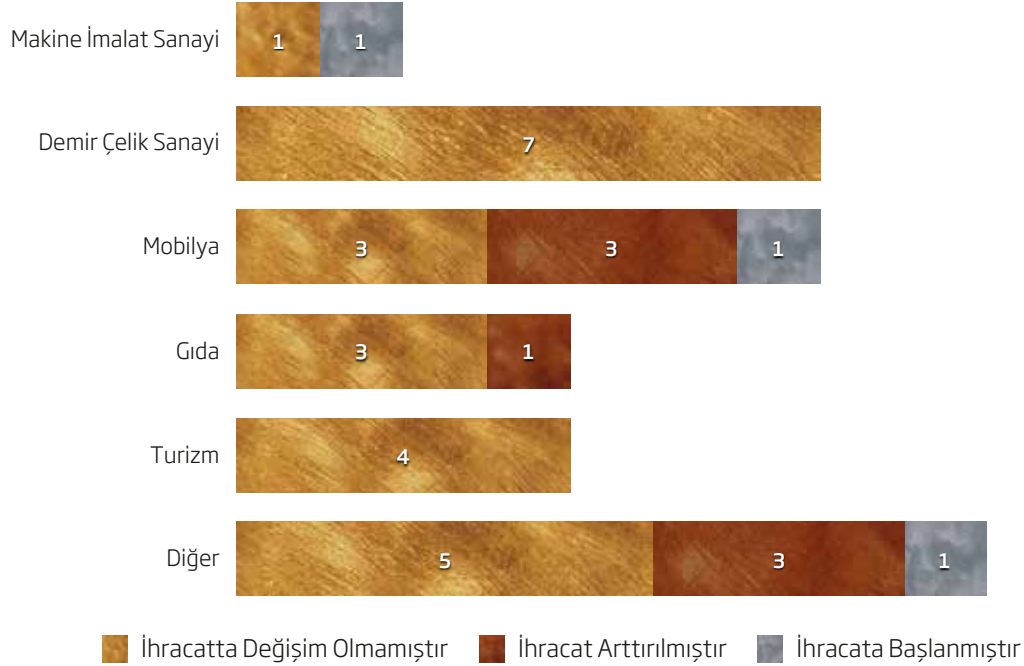

Firmaların %18'inin ihracat yapmaya başlaması veya ihracatta artış yaşaması, bir önceki yılın verileriyle kıyaslandığında, program önceliklerinin program sonuçlarını etkilediği açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bölge ihtiyaçları ve potansiyelleri doğrultusunda uygulanan programların, program öncelikleriyle belirlenen amaçlara ulaştığı ileri sürülebilir.

2010

SEKTÖR BAZINDA İHRACAT DEĞİŞİMİ

Özellikle ihracat yapma potansiyelleri ve mali kapasitelerinin yüksek olduğu düşünülen demir çelik sektöründeki firmaların hiçbirinin ihracatında herhangi bir değişiklik olmadığı görülmektedir. Bunun sebebi olarak, zaten belirli yurt dışı pazarlarıyla çalışan bölgedeki demir çelik sektörü firmalarının proje kapsamında yeni ülke pazarlarını araştırmaya yönelmedikleri tespit edilmiştir.

Makine imalat sektörü incelendiğinde ise 2010 yılında sadece iki firmanın bu sektör grubunda yer alması ve bunlardan bir tanesinin yeni ihracata başlamış olması, bölgedeki makine imalat sanayinin ihracat açısından gelişme kaydetmeye başlayan bir sektör olduğunu ortaya koymaktadır.

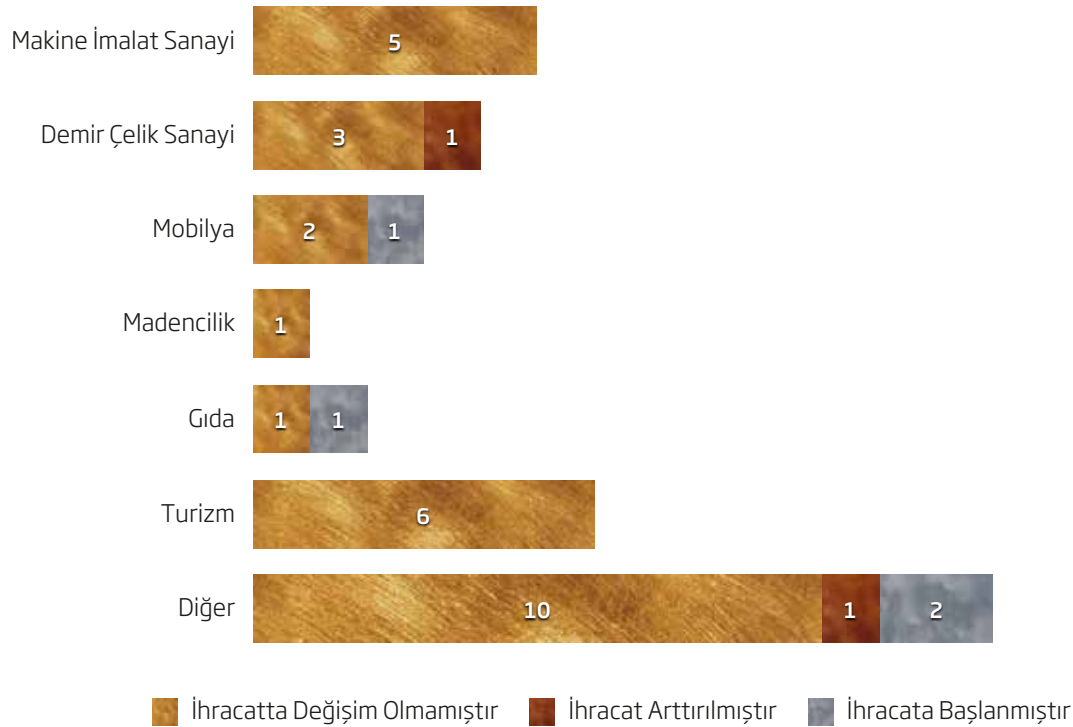
Anket sonuçları değerlendirildiğinde, ihracatta özellikle mobilya sektörü firmalarının atağa geçtiği ve ihracat kapasitelerini arttırdıkları görülmektedir.

SEKTÖR BAZINDA İHRACAT DEĞİŞİMİ

2011

2010 yılı verilerinden elde edilen sonuçlara benzer şekilde ihracat potansiyelleri ve mali kapasiteleri açısından güçlü olan makine imalat sanayi sektöründeki firmaların ihracatlarında bir değişiklik olmamıştır. Halihazırda ihracat yapan makine imalat sanayi sektörü firmalarının projeler vasıtasıyla dış pazarlarla ilişkileri artmasına rağmen proje süresi içerisinde yeni pazar arayışında bulunmamaları buna sebep olarak gösterilebilir.

Madencilik sektörü incelendiğinde ise, 2011 yılında bu sektörde sadece 1 firmanın bulunması ve ihracatta bir değişim olmadığının tespiti, madencilikle öne çıkan bölgede ürünün bölge içindeki enerji ve ağır sanayi tesislerinde kullanımına dayandırılmaktadır.

2010

PROJE İLE YAŞANAN İHRACAT DEĞİŞİMİ

Program kapsamında 36 ülkeye ihracat yapılmıştır. 2010 yılı programı kapsamında destek yararlanıcılarının ilk kez ihracat yaptığı ülkeler;

Almanya, Fransa, İsveç, ABD, Belçika, Çin, Şili, Portekiz, Moğolistan, Danimarka, Tunus, Irak, Suudi Arabistan, Azerbaycan, İsrail, Rusya, Libya, Lübnan, Umman, Angola, Nijerya, Türkmenistan ve Hırvatistan

İhracat kapasitelerindeki artışla öne çıkan mobilya sektörü firmaları Belçika, Irak, Suudi Arabistan, Azerbaycan, Libya, Nijerya, Türkmenistan ve Hırvatistan gibi ülkelere ihracat yapmışken, makine imalat sektörü firmaları ise Amerika Birleşik Devletleri ve Fransa'da kendilerine pazar bulabilmişlerdir. Bütün sektörlerin ihracat yapabildiği ortak bir ülke bulunamamış olup gelişmiş ülkelerin yanı sıra az gelişmiş olarak nitelendirilen ülkelere de ihracat yapılabildiği görülmüştür.

İhracat yapılan ülkelerin geniş bir coğrafyaya yayılması ise bölgenin tanınırlığının artırılacak kapasitede olduğunu, bu durumun diğer sektörler için de fırsat olabileceğini ve işbirliği faaliyetlerinin araştırılmasının fayda sağlayabileceğini düşündürmektedir.

PROJE İLE YAŞANAN İHRACAT DEĞİŞİMİ

2011

Program kapsamında 8 ülkeye ihracat yapılmıştır. 2011 yılı programı kapsamında destek yararlanıcılarının ihracata başladığı ülkeler;

Almanya, Irak, İsrail, İtalya, Gürcistan, Ukrayna, İngiltere ve Gana.

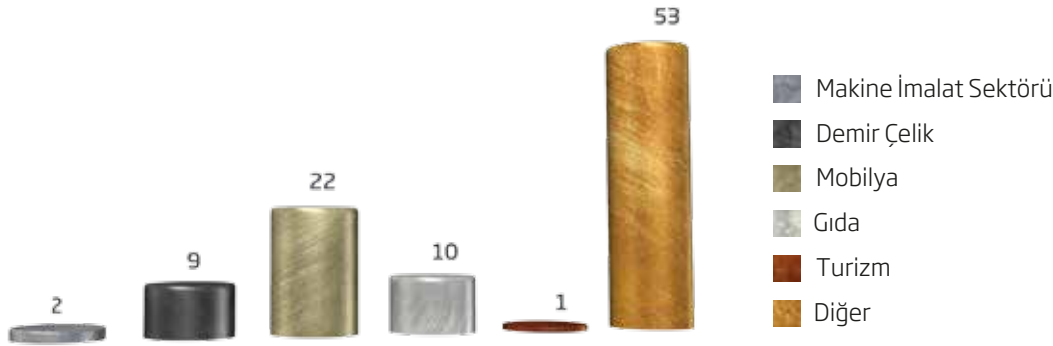
Diğer olarak sınıflandırılan sektörlerde yer alan boya sanayinde faaliyet gösteren bir firma da Irak'a yaptığı ihracatını artırırken, tekstil sektöründe faaliyet gösteren bir firma İngiltere'ye; fotoğrafçılık sektöründe faaliyet gösteren bir firma Almanya'ya Ajans desteği ile ihracat yapmaya başladıklarını ifade etmişlerdir.

2010 yılı programında öncelikli alanlardan bir tanesi olan ihracatın 2011 yılı programında öncelikli alanlar arasında belirlenmemesi sebebiyle 2011 yılı ihracat verileri bir önceki yıla kıyasla daha az artış göstermiştir. Bu durum, ihracatın öncelikli alan olarak belirlenmesinin ihracata olumlu etkisini ortaya koymaktadır.

2010

SEKTÖR BAZINDA ÜRETİLEN YENİ ÜRÜN SAYISI

2010 yılı programı kapsamında, 23 firmada toplam 97 adet yeni ürün üretildiği ve firma başına yaklaşık 3 adet yeni ürün üretebilme kapasitesinin ortaya çıktığı görülmüştür.

Firma başına yaklaşık 3 adet yeni ürün üretilmesi, 2010 yılı projelerinin yenilikçi üretim kapasitelerinin oldukça yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir.

En çok yeni ürün, 53 adet ürünle diğer başlığı altındaki sektörlerle aittir. Diğer başlığı altındaki sektörler; tekstil, hazır beton, fenni malzeme, mozaik cam üretimi ve elektronik ürün imalatı olarak sıralanmakta olup, bu firmalar ürün çeşitlilikleri yüksek, sürekli yeni ürün üretebilme potansiyeline sahip firmalar olarak öne çıkmaktadır.

Üretilen yeni ürünler şunlardır;

Bims blok, iç oda kapısı, banyo dolabı, ray tongu, çift kafa testere, otoyol korkuluk ray malzemesi, trapez, mozzarella peyniri, organik reçel ve marmelat, dondurulmuş balık, 3 farklı kalitede beton, değişik ebatlarda kristal cam mozaik, izli lama demiri, ısıl işlem görmüş çelik döküm, endüstriyel mobilya çeşitleri, yeni ayakkabı modelleri, atık yağlardan ve kanola bitkisinden üretilen biyodizel yakıt, banyo dolabı ve çalışma masaları, plazma kesim ürünleri, bardak su (200 ml, 250 ml, 300 ml), limonata ve vişnup (vişne suyu, 250 ml), manav stantları ve yeni yaylı yatak modelleri, elektrikli tur gezi araçlarının 11 dilde elektronik rehberli olarak hizmete sunulması.

SEKTÖR BAZINDA ÜRETİLEN YENİ ÜRÜN SAYISI

2011

2011 yılı programı kapsamında, 73 adet yeni ürün üretildiği ve firma başına yaklaşık 2 adet yeni ürün üretebilme kapasitesinin ortaya çıktığı görülmüştür.

Firma başına yaklaşık 2 adet yeni ürün üretimi, 2011 yılı projelerinin yeni ürün üretebilme kapasitelerinin oldukça yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir.

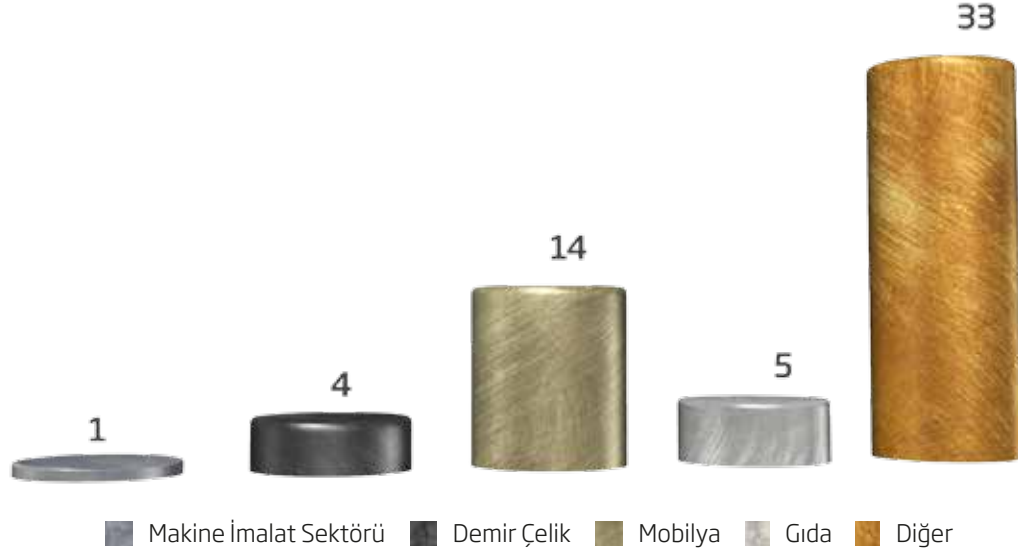
En çok yeni ürün 25 adet ürünle diğer başlığı altındaki sektörlerle aittir. Diğer başlığı altındaki sektörler; tekstil, hazır beton, kalorifer kazanı, paketlenmiş et ve et ürünleri, parabaş civata ve panoramik albüm üretimi girmekte olup, bu firmalar ürün çeşitlilikleri yüksek, sürekli yeni ürün üretebilme potansiyeline sahip olan firmalar olarak öne çıkmaktadır.

Üretilen yeni ürünler şunlardır;

İstenilen ebatta 25 mm'ye kadar sac, motif ve ferforje ürünleri, dilinmiş hassas bant otomotiv yan sanayi ürünleri, dilimleme bandı, panoramik albüm, arc sharp branch, dijital baskılı çocuk tayt, tshirt elbise bayan tayt ve tişört, akrilik oto boyaları, epoksi kaplamalar, yol çizgi boyaları, plastik doğrama imalat çöp konteyner, katı yakıtlı kalorifer kazanı, boyler, iş makinaları kepçe ve kovaları, paketlenmiş et ve et ürünleri, CNC torna ürünleri, renkli PVC lambri aksesuarları, modüler mobilya çeşitleri, lambri-emprenyeli ürün, formwork, kar paneli, kar paneli kapağı, m8-m10-m12 parabaş civatalar.

2010

SEKTÖR BAZINDA GELİŞTİRİLMİŞ / İYİLEŞTİRİLMİŞ ÜRÜN

Yeni ürün üretimi sonuçlarına benzer şekilde, geliştirilmiş ürün sayısı da firma başına yaklaşık 2 adet ile toplamda 55 adet olarak gerçekleşmiştir.

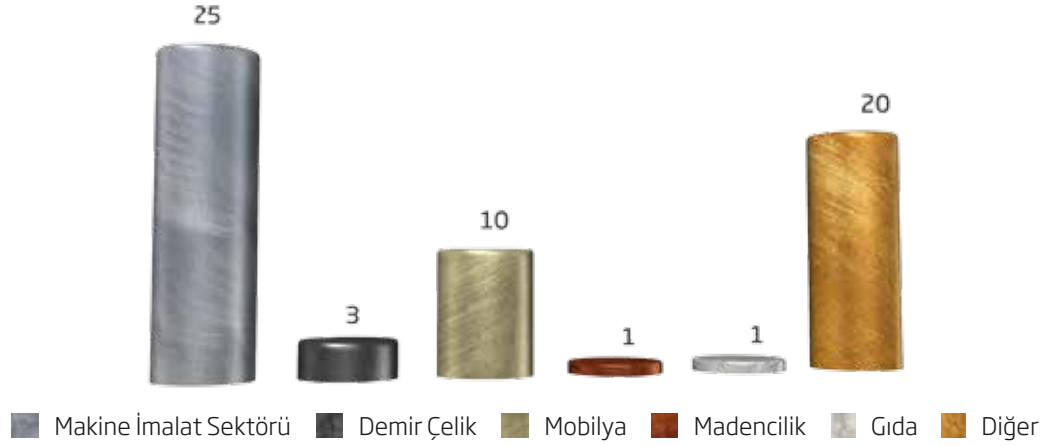
En fazla ürün geliştiren firmalar, üründe kalite ve çeşitliliğe büyük önem veren diğer sektör grubunda değerlendirilen tekstil, hazır beton, fenni malzeme, mozaik cam üretimi ve elektronik ürün imalatı ile kalitenin her zaman ön planda tutulması gereken mobilya sektöründe yer almaktadır.

“Geliştirilmiş Ürün” olarak algılanan ürünler şunlardır;

Bobin test, çok çeşitli ebatlarda dilimlenmiş kaşar peyniri ve kahvaltılık kaşar, beyaz peynir, ahşap kapı mutfak dolapları, bayan konfeksiyon ürünleri, yüzey sertleştirme işlemi, PVC ebatlama ve havlupan.

SEKTÖR BAZINDA GELİŞTİRİLMİŞ / İYİLEŞTİRİLMİŞ ÜRÜN

2011

Yeni ürün üretimi sonuçlarına benzer şekilde, geliştirilmiş ürün sayısı da firma başına yaklaşık 2 adet ile toplamda 60 adet olarak gerçekleşmiştir.

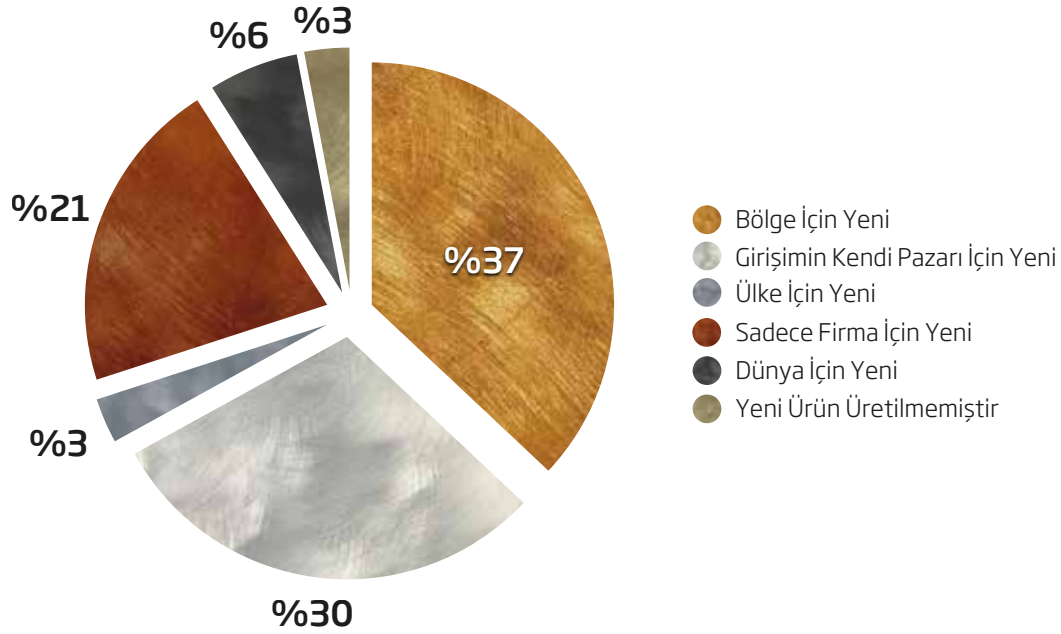
Makine imalat sanayi ve kalite standartlarının büyük önem arz ettiği mobilya sektörü 2011 yılında en fazla ürün geliştiren ve çeşitlendiren sektörler olmuşlardır. Sonuçlar analiz edilirken 2011 yılı programı çerçevesinde Ajans tarafından destek gören firmalar değerlendirilmiş olup, projeleri kapsamında özellikle mobilya ve makine imalat sektör grubunda yer alan firmaların daha fazla yenilikçi ürün üretimine yöneldikleri ve daha fazla ürünün kalitesini artırmak için girişimde bulundukları sonucu çıkarılmıştır.

“Geliştirilmiş Ürün” olarak algılanan ürünler ise şunlardır;

Hazır beton kalitesi, ferforje ürünler, demir kumlama profil ve inşaat demiri kalitesi, kömür tozu kalitesi artışı, T50A asansör ray profili ve yüzey kalitesi T70A asansör ray profili, arc sharp ve branch'ta yeni modeller, dijital baskılı teknik özelliklere sahip bayan ve çocuk giysileri, izolasyon malzemeleri, su bazlı boyalar, endüstri boyaları, yatak odası-genç odası takımları, lambri emprenyeli dış cephe, kazan gövde ve kaporta sacları.

2019

YENİ / GELİŞTİRİLMİŞ ÜRÜN KAPSAMI

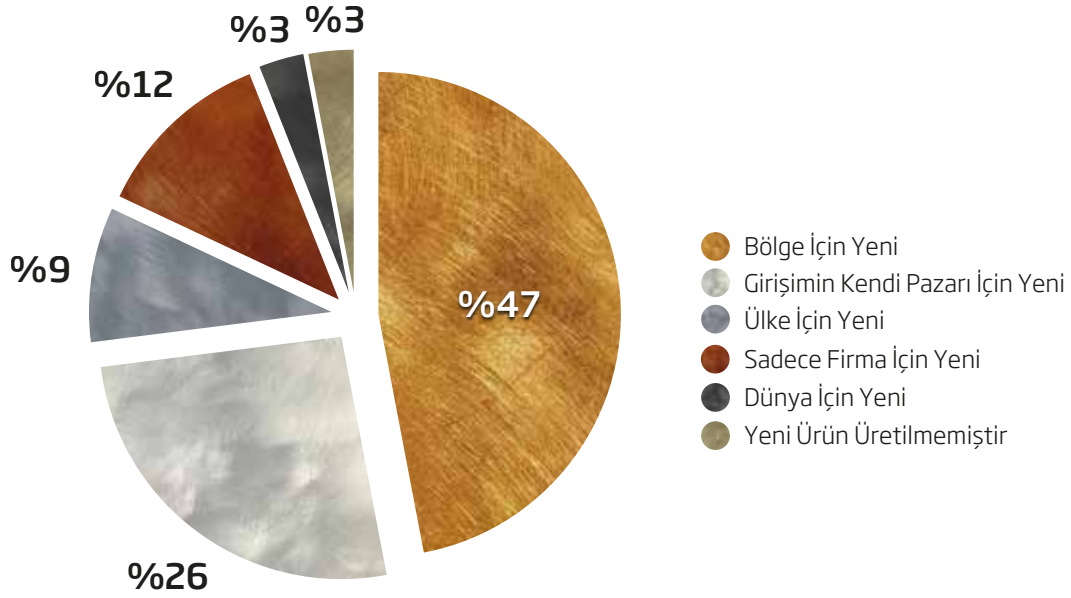

22 firma tarafından "Bölge İçin Yeni" ve "Kendi Pazarınız İçin Yeni" seçeneklerinin işaretlenmesi bölgedeki desteklerin yeni ürün üretmede katalizör görevi gördüğü şeklinde değerlendirilebilir.

Program kapsamında dünyada ilk kez 11 dilde hizmet veren elektronik rehberli elektrikli gezi aracı hizmete sunulmuştur.

2011

YENİ / GELİŞTİRİLMİŞ ÜRÜN KAPSAMI

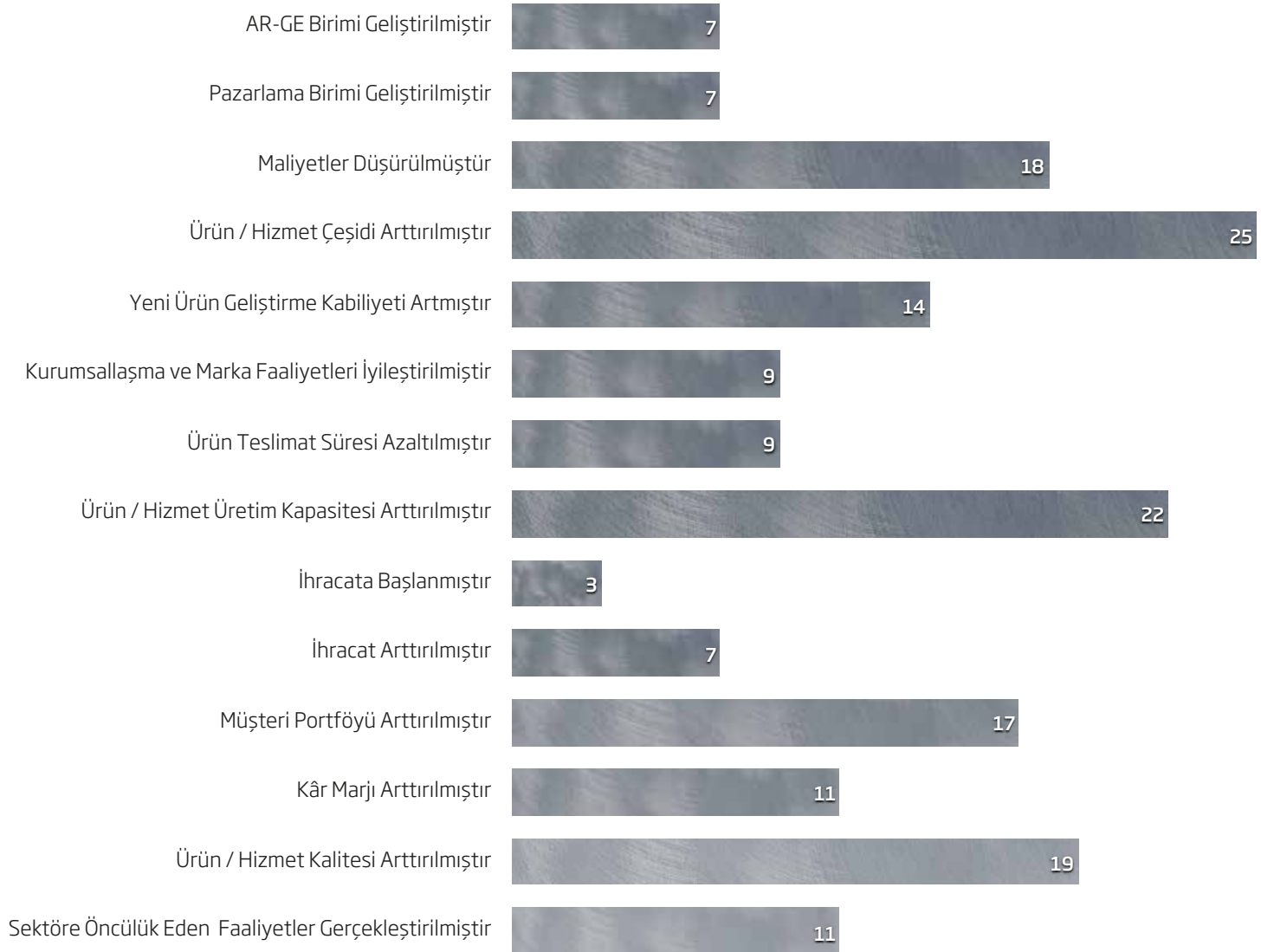

25 firma tarafından "Bölge İçin Yeni" ve "Kendi Pazarınız İçin Yeni" seçeneklerinin işaretlenmesi bölgedeki desteklerin yeni ürün üretmede katalizör görevi gördüğü şeklinde değerlendirilebilir.

Program kapsamında dünyada ilk kez özel bir kumaşa dijital baskı yapılarak yeni bir ürün üretilmiştir.

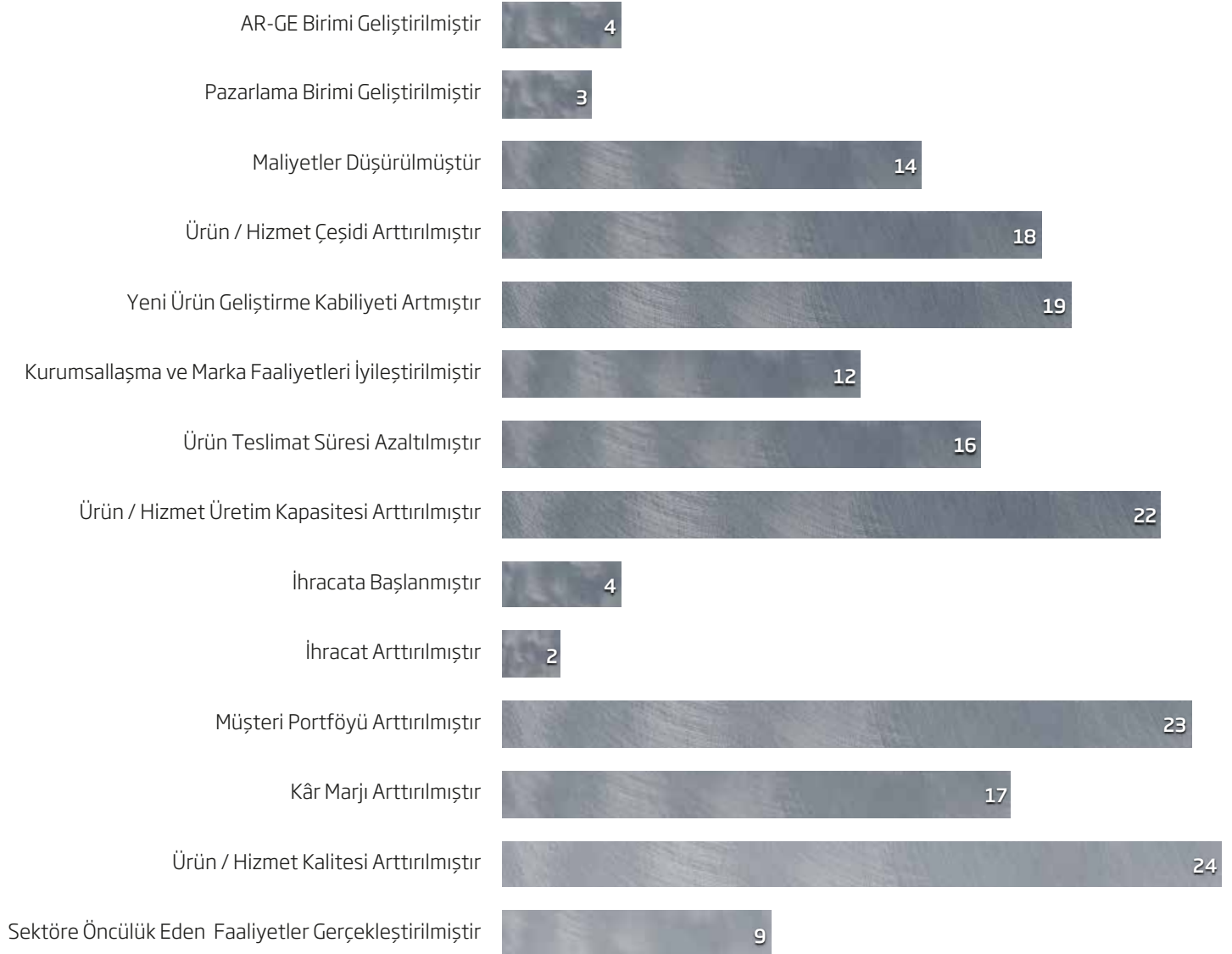
2019

PROJE SONRASINDA GERÇEKLEŞEN İYİLEŞMELER

PROJE SONRASINDA GERÇEKLEŞEN İYİLEŞMELER

2011

2010-2011

SEKTÖREL BAZDA
GERÇEKLEŞTİRİLEN
İYİLEŞTİRMELER

2019

MAKİNE- İMALAT SEKTÖRÜ

Sektöre Öncülük Eden Faaliyetler Gerçekleştirilmiştir

1

Ar-Ge Birimi Geliştirilmiştir

1

Yeni Ürün Geliştirme Kabiliyeti Artmıştır

1

Pazarlama Birimi Geliştirilmiştir

1

Ürün / Hizmet Çeşidi Arttırılmıştır

1

Kurumsallaşma ve Marka Faaliyetleri İyileştirilmiştir

1

Ürün / Hizmet Üretim Kapasitesi Arttırılmıştır

2

İhracata Başlanmıştır

1

İhracat Arttırılmıştır

1

Müşteri Portföyü Arttırılmıştır

1

Ürün / Hizmet Kalitesi Arttırılmıştır

1

MAKİNE- İMALAT SEKTÖRÜ

2011

Sektöre Öncülük Eden Faaliyetler Gerçekleştirilmiştir

3

Ar-Ge Birimi Geliştirilmiştir

1

Yeni Ürün Geliştirme Kabiliyeti Artmıştır

3

Ürün / Hizmet Çeşidi Arttırılmıştır

3

Kurumsallaşma ve Marka Faaliyetleri İyileştirilmiştir

2

Ürün / Hizmet Üretim Kapasitesi Arttırılmıştır

5

Maliyetler Düşürülmüştür

2

Ürün Teslimat Süresi Azaltılmıştır

3

Müşteri Portföyü Arttırılmıştır

3

Ürün / Hizmet Kalitesi Arttırılmıştır

5

Kâr Marjı Arttırılmıştır

3

2019

DEMİR-ÇELİK SEKTÖRÜ

Sektöre Öncülük Eden Faaliyetler Gerçekleştirilmiştir

3

Ar-Ge Birimi Geliştirilmiştir

1

Yeni Ürün Geliştirme Kabiliyeti Artmıştır

4

Pazarlama Birimi Geliştirilmiştir

1

Ürün / Hizmet Çeşidi Arttırılmıştır

6

Kurumsallaşma ve Marka Faaliyetleri İyileştirilmiştir

1

Ürün / Hizmet Üretim Kapasitesi Arttırılmıştır

4

Maliyetler Düşürülmüştür

5

Ürün Teslimat Süresi Azaltılmıştır

3

Müşteri Portföyü Arttırılmıştır

3

Ürün / Hizmet Kalitesi Arttırılmıştır

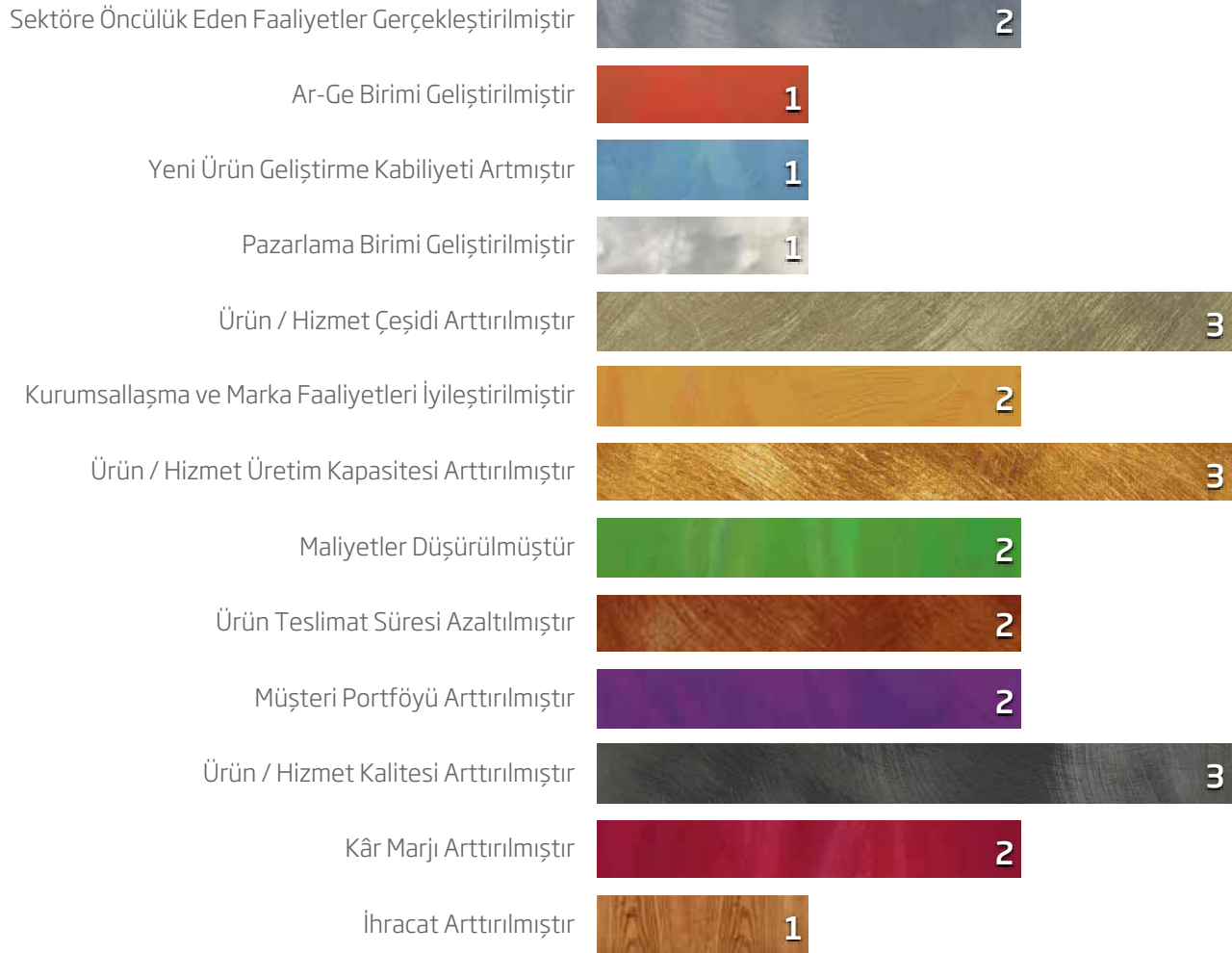
3

Kâr Marjı Arttırılmıştır

3

DEMİR-ÇELİK SEKTÖRÜ

2011

2019

MOBİLYA SEKTÖRÜ

Sektöre Öncülük Eden Faaliyetler Gerçekleştirilmiştir

1

Ar-Ge Birimi Geliştirilmiştir

2

Yeni Ürün Geliştirme Kabiliyeti Artmıştır

3

Pazarlama Birimi Geliştirilmiştir

1

Ürün / Hizmet Çeşidi Arttırılmıştır

5

Kurumsallaşma ve Marka Faaliyetleri İyileştirilmiştir

3

Ürün / Hizmet Üretim Kapasitesi Arttırılmıştır

4

Maliyetler Düşürülmüştür

5

Ürün Teslimat Süresi Azaltılmıştır

3

Müşteri Portföyü Arttırılmıştır

3

Ürün / Hizmet Kalitesi Arttırılmıştır

4

Kâr Marjı Arttırılmıştır

3

MOBİLYA SEKTÖRÜ

2011

Sektöre Öncülük Eden Faaliyetler Gerçekleştirilmiştir

2

Yeni Ürün Geliştirme Kabiliyeti Artmıştır

2

Ürün / Hizmet Çeşidi Arttırılmıştır

3

Kurumsallaşma ve Marka Faaliyetleri İyileştirilmiştir

1

Ürün / Hizmet Üretim Kapasitesi Arttırılmıştır

2

Maliyetler Düşürülmüştür

2

Ürün Teslimat Süresi Azaltılmıştır

2

Müşteri Portföyü Arttırılmıştır

3

Ürün / Hizmet Kalitesi Arttırılmıştır

2

Kâr Marjı Arttırılmıştır

1

2019

GIDA SEKTÖRÜ

Sektöre Öncülük Eden Faaliyetler Gerçekleştirilmiştir

1

Ar-Ge Birimi Geliştirilmiştir

1

Yeni Ürün Geliştirme Kabiliyeti Artmıştır

1

Pazarlama Birimi Geliştirilmiştir

1

Ürün / Hizmet Çeşidi Arttırılmıştır

3

Kurumsallaşma ve Marka Faaliyetleri İyileştirilmiştir

1

Ürün / Hizmet Üretim Kapasitesi Arttırılmıştır

4

Maliyetler Düşürülmüştür

4

Ürün Teslimat Süresi Azaltılmıştır

1

Müşteri Portföyü Arttırılmıştır

2

Ürün / Hizmet Kalitesi Arttırılmıştır

3

Kâr Marjı Arttırılmıştır

3

GIDA SEKTÖRÜ

2011

Sektöre Öncülük Eden Faaliyetler Gerçekleştirilmiştir

2

Yeni Ürün Geliştirme Kabiliyeti Artmıştır

1

Ürün / Hizmet Çeşidi Arttırılmıştır

1

Kurumsallaşma ve Marka Faaliyetleri İyileştirilmiştir

1

Ürün / Hizmet Üretim Kapasitesi Arttırılmıştır

1

Maliyetler Düşürülmüştür

1

Ürün Teslimat Süresi Azaltılmıştır

1

Müşteri Portföyü Arttırılmıştır

1

Ürün / Hizmet Kalitesi Arttırılmıştır

2

Kâr Marjı Arttırılmıştır

2

İhracat Arttırılmıştır

2

2019

TURİZM SEKTÖRÜ

Sektöre Öncülük Eden Faaliyetler Gerçekleştirilmiştir

1

Ürün / Hizmet Çeşidi Arttırılmıştır

2

Kurumsallaşma ve Marka Faaliyetleri İyileştirilmiştir

1

Hizmet Üretim Kapasitesi Arttırılmıştır

1

Maliyetler Düşürülmüştür

1

Müşteri Portföyü Arttırılmıştır

3

Hizmet Kalitesi Arttırılmıştır

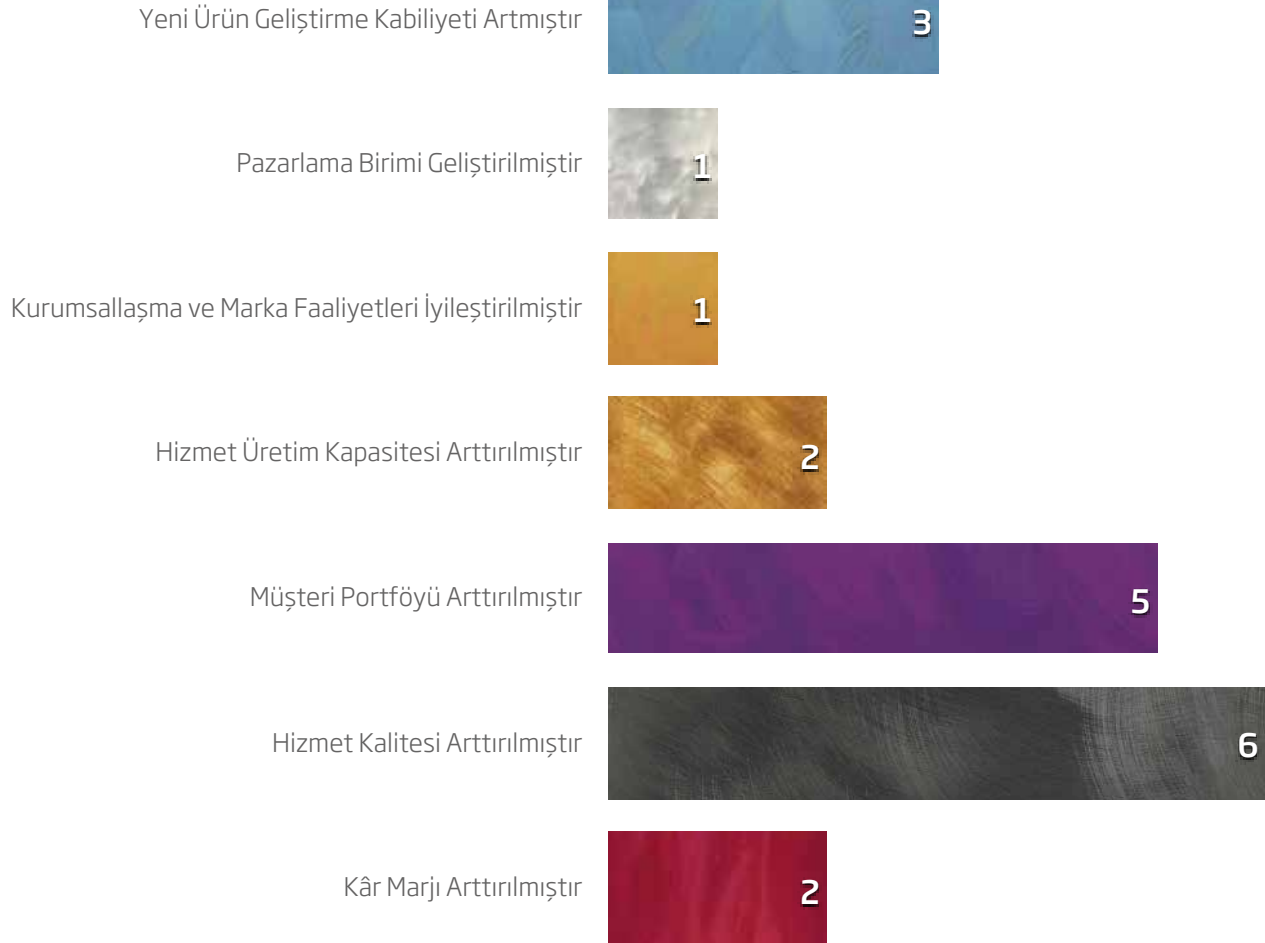
3

Kâr Marjı Arttırılmıştır

4

TURİZM SEKTÖRÜ

2011

2010

DİĞER SEKTÖRLER

Sektöre Öncülük Eden Faaliyetler Gerçekleştirilmiştir

4

Ar-Ge Birimi Geliştirilmiştir

2

Yeni Ürün Geliştirme Kabiliyeti Artmıştır

5

Pazarlama Birimi Geliştirilmiştir

3

Ürün / Hizmet Çeşidi Arttırılmıştır

8

Kurumsallaşma ve Marka Faaliyetleri İyileştirilmiştir

2

Ürün / Hizmet Üretim Kapasitesi Arttırılmıştır

7

Maliyetler Düşürülmüştür

3

Ürün Teslimat Süresi Azaltılmıştır

2

Müşteri Portföyü Arttırılmıştır

5

Ürün / Hizmet Kalitesi Arttırılmıştır

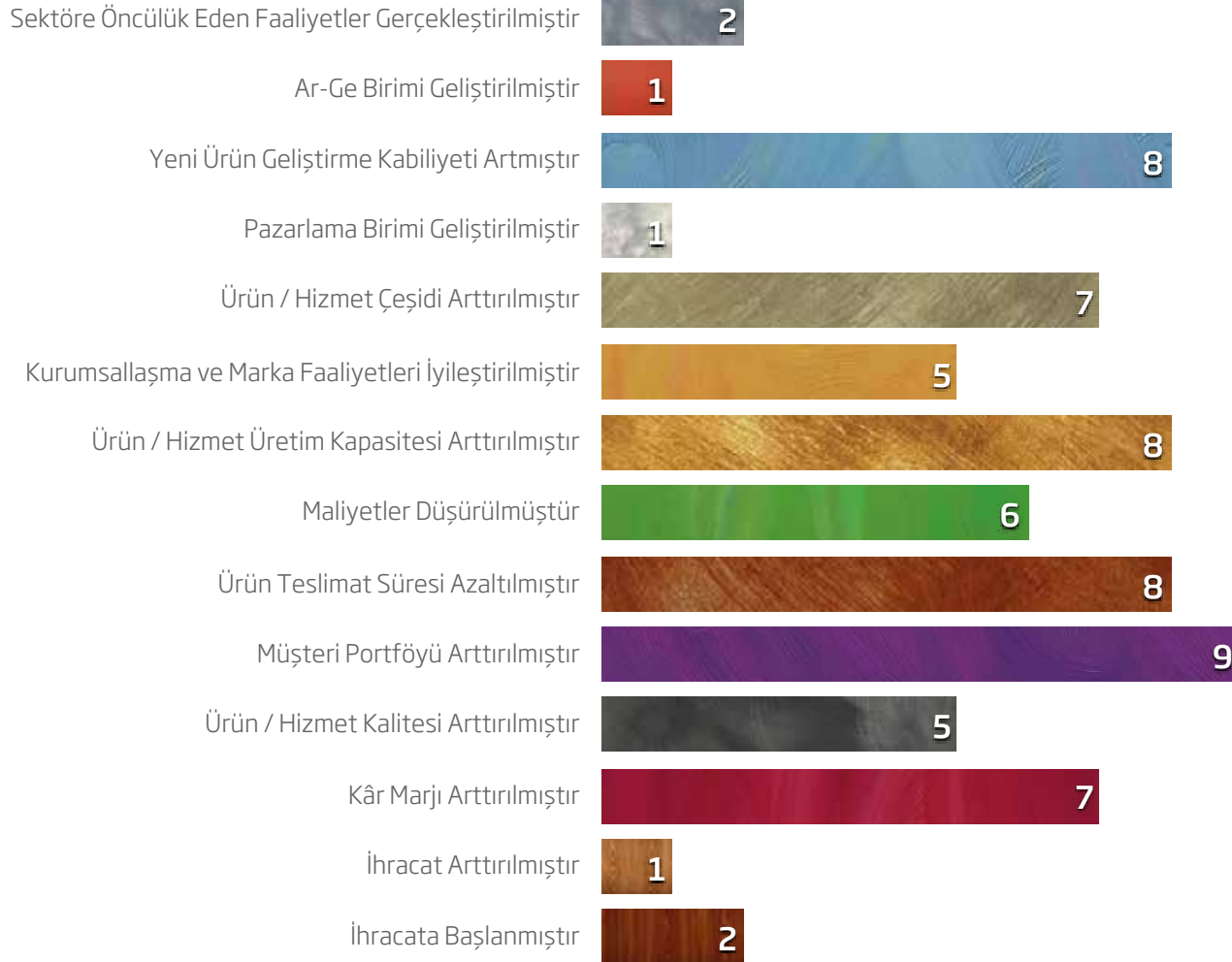
5

Kâr Marjı Arttırılmıştır

9

DİĞER SEKTÖRLER

2011

2011

MADENCİLİK SEKTÖRÜ

Yeni Ürün Geliştirme Kabiliyeti Artmıştır

1

Ürün / Hizmet Çeşidi Arttırılmıştır

1

Ürün / Hizmet Üretim Kapasitesi Arttırılmıştır

1

Maliyetler Düşürülmüştür

1

Ürün / Hizmet Kalitesi Arttırılmıştır

1

SONUÇ

Bu etki değerlendirme raporunda, 2010 Yılı İşletmelerin Ekonomik Gücünü ve Rekabet Kabiliyetini Arttırmaya Yönelik Mali Destek Programı kapsamında destek alan 33 KOBİ ile 2011 Yılı KOBİ Mali Destek Programı kapsamında destek alan 34 KOBİ tarafından, İzleme, Değerlendirme ve Raporlama Birimi uzmanlarınca gerçekleştirilen anketlere verilen cevaplar incelenmiştir. Bu kapsamda feshedilen projeler ve iflas, vefat vb. sebeplerle iş yerleri kapalı durumda olan işletmelere ait projeler dışında tüm destek alan firmalar, yapılan etki değerlendirme raporu çalışmasında yer almışlardır. Yapılan bu etki değerlendirme raporu çalışmasının amacı; Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından uygulanan iki mali destek programının hedeflerine ulaşma derecesini ölçmek ve ortaya çıkan sonuçlarla gelecek dönemlerde gerçekleştirilecek mali destek programlarına ışık tutmaktır.

Çalışmanın neticesinde firmaların gerek proje öncesi ve sonrası, gerekse proje uygulama sürecinde ortaya çıkan sonuçları irdelenmiş ve sonuçlar istatistiksel olarak çeşitli yöntemlerle analiz edilmiştir. Genel olarak bakıldığında mali destek programları için seçilen önceliklerin program çıktılarını etkilediği gözlenmiştir.

2010 yılında Ajans tarafından KOBİ'lere hibe desteği vermek amacıyla gerçekleştirilen İşletmelerin Ekonomik Gücünü ve Rekabet Kabiliyetini Arttırmaya Yönelik Mali Destek Programı kapsamında 41 yararlanıcı ile sözleşme imzalanmış ve bu projelerden 37'si başarıyla sonuçlandırılmıştır. Bu program kapsamında imzalanan destek sözleşmesi tutarı 10.094.568 TL olup program kapanışında başarıyla sona eren 37 projeye yapılan toplam destek ödemesi miktarı 8.500.805 TL olmuştur. Program kapsamında yeni ürünlerin üretilmesi planlanmış ve firmalar program sonunda 57 farklı yeni ürün üretebilecek kapasiteye ulaşmıştır. Bu ürünlere örnek olarak; bölgede ilk defa organik reçel üretimi, atık yağ ve bitkisel kaynaklı biyodizel üretimi, pet bardak su üretimi ve başta mozerella peyniri olmak üzere bölgeden toplanan yerel sütle yapılan süt ürünleri üretimi verilebilir. Ağır sanayi ürünleri ile ilgili örnek vermek gerekirse, bölgede ilk ısıtma tesisi yatırımı ile döküm ünitesinin kurulması ve bu üniteye üretilen döküm ürünleri en ilgi çekici olanlarındandır. Program kapsamında sözleşme imzalayan firmalar tarafından 18.863.732 TL'lik makine ekipman yatırımı gerçekleştirilmiştir, yararlanıcılar tarafından 465 adet yeni makine ekipman satın alınarak işletmelere kazandırılmıştır. Ayrıca programın hedeflerinden biri olan istihdam hedefine yönelik olarak yürütölen projeler kapsamında 557 kişinin istihdamı planlanmış, program sonu itibarıyla 563 kişinin istihdamı sağlanmıştır.

2011 yılında çıkılan KOBİ Mali Destek Programının amacı ise TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın) Düzey 2 Bölgesi'nde istihdam olanaklarını arttırarak, turizm ve üretime dayalı sektörlerde faaliyet gösteren KOBİ'lerin yenilikçi üretim ve pazarlama kapasitelerini geliştirmektir. Bu program kapsamında 44 firmayla toplam 10.951.839 TL tutarında destek verilmek üzere sözleşme imzalanmıştır. Bu sözleşmelerin, toplam tutarı 4.147.699 TL olan 17 adedi Zonguldak ilinden, toplam tutarı 3.710.868 TL olan 13 adedi Karabük ilinden ve toplam tutarı 3.093.272 TL olan 14 adedi ise Bartın ilinden başvuran firmalar ile imzalanmıştır. Program sonu itibariyle 35 projeye toplam 8.304.327 TL tutarında destek ödemesi yapılmıştır. Feshedilen projelerdeki istihdam hedefleri hariç tutulduğunda ve başarıyla bitirilen 35 adet projedeki toplam istihdam hedefinin 398 olduğu göz önüne alındığında gerçekleştirilen 366 kişilik istihdamla, hedeflenen istihdam rakamına % 92 oranında ulaşıldığı söylenebilir. Yine program kapsamında yeni ürünlerin üretilmesi planlanmış ve firmalar proje kapanışları itibariyle 85 farklı yeni ürün üretebilecek kapasiteye ulaşmıştır. Bu ürünlere örnek olarak panoramik albüm imalatı, işlenerek katma değeri kazandırılmış defne yaprağı üretimi, CNC tezgahlarında seri imalat ile çelik civata üretimi, yeni model teknolojik armatür üretimi ve seri imalat ile mobilya üretimi verilebilir. Program kapsamında sözleşme imzalayan firmalar tarafından 21.238.083 TL'lik makine ekipman yatırımı planlanmış olup proje kapanışları itibariyle bu yatırımın 16.805.729 TL'lik kısmı tamamlanarak projeler sona ermiştir. Bu kapsamda yararlanıcılar tarafından 1.064 adet yeni makine ekipman satın alınarak işletmelere kazandırılmıştır.

Diğer 25 Ajanstan verileri tespit edilen 21 Ajans ile Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın 2010 ve 2011 yıllarında yürüttüğü mali destek programları karşılaştırıldığında, diğer ajansların kullandığı toplam destek tutarının ortalaması 44.813 TL iken, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı ise 1 yeni istihdam için 19.289 TL gibi oldukça düşük bir destek kullandırmıştır. Bu haliyle Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, diğer ajanslarla kıyaslandığında en düşük destek maliyetiyle en fazla istihdamı sağlayan 4. Kalkınma Ajansı konumuna yerleşmiştir.

2010 yılı Mali Destek Programı'nda ulaşılan ihracatın arttırılması hedefi 2011 yılında program öncelikleri arasında yer almamış, bunun sonucu olarak ihracatta 2010 yılındaki gibi bir artış gözlemlenmemiştir. 2010 yılında ankete cevap veren firmalardan % 9'u ihracata başladığını, % 21'i ise ihracatında artış olduğunu beyan etmiştir. 2011 yılında ise % 12'si ihracata başladığını beyan ederken aynı oranda firma ise ihracatında artış olduğunu ifade etmiştir. Bu oranlar ihracat açısından çok avantajlı bir bölge olarak görülmeyen ve bu güne kadar ihracat rakamları yüksek tutarlara ulaşamayan TR81 Bölgesi için umut ışığı olabilecek seviyededir. 2010 yılında 33 firma 36 ülkeye ihracat yaptığını beyan etmiş olup bu ülkelerden bazıları Şili, Danimarka, Moğolistan ve Tunus'tur. 2011 yılında 34 firma toplam 10 ülkeye ihracat yaptığını ve bu ülkelerden bazılarının İtalya, Gürcistan, Ukrayna ve Gana olduğunu ifade etmiştir.

Diğer yandan projeler sonucunda üretilen ürünlerin sınıflandırılmasına bakıldığında 2010 yılında destek alan firmaların toplamda 97 farklı yeni ürün ürettikleri, firma başına yaklaşık 3 yeni ürün üretimi gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu ürünleri üreten firmaların 12'si bölge için yeni, 10'u kendi pazarları için yeni, 7'si girişimleri için yeni, 1'i ülke için yeni ve 2 firma dünya için yeni bir ürün ürettiğini ifade etmiştir. 2011 yılında destek alan firmaların aynı soruya verdikleri cevaplara bakıldığında bu firmaların ürettiği 73 çeşit ürünü üreten 34 firmadan 16'sı bölge için yeni, 9'u kendi pazarı için yeni, 4'ü sadece girişimleri için yeni, 1'i dünya için yeni ve 3'ü ise ülke için yeni cevabını vermiştir. 2010 yılında üretilen ürünlere örnek olarak bims blok, ray tongu, otoyol korkuluk ray malzemesi, trapez, mozzarella peyniri, organik reçel ve marmelat üretimi, dondurulmuş balık üretimi, değişik ebatlarda kristal cam mozaik, izli lama demiri, ısıtma işlem görmüş çelik döküm, yeni ayakkabı modelleri, biyodizel atık yağlardan üretilen yakıtlar, bardak su (200ml, 250ml, 300 ml), limonata ve vişne suyu (250 ml), manav stantları ve yeni yaylı yatak modelleri verilebilirken 2011 yılında üretilen ürünlere örnek olarak istenilen ebatta 25 mm'ye kadar motifli sac, ferforje ve ferforje ürünleri, dilinmiş hassas bant otomotiv yan sanayi ürünleri, dilimleme bandı, panoramik albüm, dijital baskılı çocuk taytı, tişört, elbise, bayan taytı ve tişörtü, akrilik oto boyaları, epoksi kaplamalar, yol çizgi boyaları, plastik doğrama imalatı, çöp konteyner imalatı, katı yakıtlı kalorifer kazanı, boyler, iş makineleri kepçe ve kovaları, paketlenmiş et ve et ürünleri, CNC torna ürünler, renkli PVC lambri aksesuarları, modüler mobilya çeşitleri, lambri-emprenyeli ürün, kar paneli, kar paneli kapağı, m8 -m10-m12 parabaz civatalar verilebilir.

2010 ve 2011 yılında destek verilen firmalar, verilen desteklerin etkisiyle cirolarını artırmış ve artan cirolarıyla beraber kârlılıkları da artmıştır. Ayrıca bu firmaların üretim kapasiteleri ile ihracat ve istihdam rakamlarında da artış gözlenmiştir. Bu kapsamda 2010 yılında destek alan firmalar 2010-2014 yılları arasında yaklaşık 5 milyon TL olan ciro ortalamalarını 12 milyon TL'ye çıkarırken ortalama çalışan sayılarını 50'den 66'ya çıkartmışlardır. Bu firmalar üretim kapasitelerini ortalama % 51 artırırken, kârlarını % 15 ve ihracatlarını ise % 12 artırmışlardır. 2011 yılında destek alan firmalar ise 2011-2014 yılları arasında ortalama yıllık cirolarını 6 milyon TL'den 9 milyon TL'ye çıkarırken ortalama çalışan sayılarını ise 33'den 46'ya çıkartmışlardır. Bu firmalar üretim kapasitelerini ortalama % 38 artırırken kârlarını % 20 ve ihracatlarını ise % 8 artırmışlardır.

Yapılan etki değerlendirme raporu kapsamında sorulan anket sorularına verilen cevaplar dikkate alındığında destek alan firmaların Ajans desteklerinden genellikle Ajansın kendisinden ya da internet sitesinden, bilgilendirme toplantıları gibi dolaylı yollarla Ajansa bağlı kaynaklardan haberdar olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda oransal olarak bakıldığında 2010 ve 2011 yıllarında KOBİ'lere yönelik gerçekleştirilen mali destek programlarından danışman firmalar aracılığıyla haberdar olan firma oranı yaklaşık % 18 olarak gerçekleşmiş, firmaların % 82'si desteklerden Ajansın direk ya da dolaylı kaynakları vasıtasıyla haberdar olduğunu ifade etmiştir. Her iki mali destek programına katılan firmalara destek başvurusunda bulunmalarının en etkili nedeni sorulduğunda, yarısı desteğin karşılıksız olmasından dolayı başvurduklarını ifade ederken diğer yarısı ise gerçekleştirmek istedikleri bir proje fikirleri olmasından dolayı başvurduklarını ifade etmiştir. Çalışmanın en dikkat çekici sonuçlarından birisi ise desteklenen yatırımın Ajans desteği olmaması durumunda bu yatırım için ayrılan kaynağın ne şekilde değerlendirileceği ve yatırımın akıbeti hakkındaki sorulara verilen cevaplar olmuştur. Verilen cevaplar Ajans desteklerinin yapılan yatırımlar için katalizör görevi gördüğünü ve yatırım kararlarının erkene çekilmesine vesile olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Dolayısıyla 2010 ve 2011 yılları bütünsel olarak düşünüldüğünde firma sahiplerinden eğer hibe desteği olmasaydı yatırımını ileri tarihe ertelemeye karar vereceğini ifade edenlerin oranı % 38 olurken, “yatırımını çok daha küçük ölçekli olarak yapma kararı verirdim” diyenlerin oranı ise % 30 olmuştur. Yatırımcıların sadece dörtte biri yatırımını başka kaynaklarla yapacağını ifade etmiştir. Diğer yandan yatırımcıların projeye ayırdıkları kaynaklarını proje ile yaptıkları yatırım olmasa bile yine büyük oranda başka bir projeye ya da yatırıma yönlendirecekleri anlaşılmıştır. Bu konuda yatırımcıların %42’si, belirtilen kaynağı başka bir yatırım ya da projeye aktaracağını ifade ederken, % 25’i bankacılık ürünlerini ya da diğer finansal yatırımları tercih edeceklerini ve son olarak % 25’lik bölümü ise şirketin sermaye artırımında kullanacaklarını ifade etmişlerdir. Yürütülen projelere bakıldığında firma sahiplerinin %80’ine karşılık gelen büyük bir kısmı ilk defa proje mantığı ile bu tarz bir çalışmada bulunduklarını bildirmiştir. Bu konuda 2010 ve 2011 yıllarında destek alan ve anketimize katılan 67 yatırımcıdan 53 tanesi daha önce proje döngüsü mantığı ile proje yürütme tecrübesi olmadığını ifade etmiştir. Her iki mali destek programı için de, destek alan firmaların proje uygulamaları aşamasında en çok zorlandığı bölümün satın alma prensipleri olduğu ortaya çıkmıştır. Ankete katılan 67 firmadan iki dönemde toplam 39 firma (% 58) satın alma prensiplerinin zorluğundan yakınmış olup bu seçeneğin ardından en zorlayıcı konu olarak iki program arasında farklı cevaplar ortaya çıkmıştır. 2010 yılı programında zeyilname ve bildirim mektubu gereklilikleri % 15 ile ikinci en çok zorlanılan konu olurken 2011 yılında proje süresi % 23 ile en çok zorlanılan alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada 2010 yılındaki projeler için proje süresinin % 9 gibi küçük bir oranla problem olarak görülmesinin temel sebebi olarak 2010 yılında projeler için 12 aylık uygulama süresi verilirken 2011 yılından itibaren Kalkınma Bakanlığının talimatıyla başvuru rehberlerinde proje uygulama sürelerinin 12 aydan 9 aya indirilmesi gösterilebilir. Bu noktadan yola çıkılarak proje faaliyetlerinin en fazla 9 ay içinde bitirilme zorunluluğunun firmaları bir önceki döneme göre oldukça zorladığı ve yapılan 3 aylık proje uygulama süresi kısaltma işleminin proje uygulamaları esnasında satın alma prensiplerinden sonra firmaların en çok zorlandığı alan olduğu tespit edilmiştir.

Proje uygulama döneminde Ajansın ne ölçüde yeterli olduğunun ve firmaların uygulama dönemine dair ihtiyaçlarını ne ölçüde karşılayabildiğinin anlaşılmasına yönelik çalışmada 5’ li Likert Ölçeği kullanılmıştır. Bu noktada firma sahiplerinden proje uygulamalarının ve dokümanlarının yeterliliğini ve izleme uzmanlarının sorunlara çözüm üretebilme kabiliyetlerini “kesinlikle katılıyorum” ile başlayıp “kesinlikle katılmıyorum” şekline kadar değişen 5 skalada ölçümlemeleri istenmiştir. 2010 yılı programında “İzleme uzmanı uygulama sürecindeki sorunları çözümlenmiştir” diyen yararlanıcı oranı yaklaşık % 97 iken bu oran 2011 yılında % 88 olmuştur. Aynı şekilde “Ajansın proje uygulama dönemine dair dokümanları yeterlidir” diyen yararlanıcı oranı ise 2010 yılında % 88 iken 2011 yılında % 91 olmuştur. Son olarak proje uygulama eğitimlerinin yeterli olduğunu düşünen firma sahiplerinin oranı 2010 yılında % 78 iken 2011 yılında % 71 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada ortaya çıkan sonuçlar ışığında izleme uzmanlarının varlığı ve sorun çözme kabiliyeti ile uygulamaya yönelik dokümanlar büyük oranda yeterli görülürken, proje uygulama eğitimlerinin aynı oranda yeterli görülmediği anlaşılmaktadır. Bu konuda gelecek yıllarda daha interaktif proje uygulama eğitimlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla düzenlemeler yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır. İlgili eğitimler için Kalkınma Bakanlığı ile irtibata geçilmesi ve KAYS uygulamalarının test ortamında kolaylıkla anlatılabileceği platformların oluşturulması amacıyla TUBİTAK’tan destek alınması hususları önem arz etmektedir. Yararlanıcılara verilecek proje uygulama eğitimlerinin sadece mevcut mevzuat hükümlerinin anlatıldığı ve rehberlerin tanıtıldığı eğitimler olmaktan çıkartılıp destek yararlanıcılarının ve proje koordinatörlerinin interaktif olarak içinde yer alabilecekleri eğitimler haline dönüştürülmesi çok daha faydalı olacaktır.

Destek alan KOBİ sahiplerine proje kapsamında Ajans desteği dışında projeye aktarılan eş finansman kaynağının nasıl karşılandığı sorusu yöneltilmiştir. Bu noktada eş finansmanı tamamen öz kaynaklarından karşılayan firma oranı her iki yıl verilen mali destek programı kümülatif olarak değerlendirildiğinde yaklaşık % 54 olurken eş finansmanın yarısından daha fazlasını öz kaynaklarından karşılayan firma oranı % 25 ve son olarak eş finansmanın yarısından daha fazlasını banka kredisi, vb. diğer yöntemlerle karşılayan firma oranı ise % 20 olarak gerçekleşmiştir. Elde edilen bu bilgiler ışığında bölgemizde yer alan işletmeler tarafından yapılan yatırımların büyük oranda öz kaynaklarla finanse edildiği ve banka kredisi ile yapılan yatırımların toplam yatırımların içinde çok yüksek bir oranda olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Yapılan etki değerlendirme raporu anketinde firma sahiplerine proje sonrasında hangi alanlarda iyileşmeler yaşandığına dair yöneltilen sorulara verilen cevaplara bakıldığında 2010 yılında 3 firmanın 2011 yılında ise 4 firmanın ihracata başladığı tespit edilmiştir. Proje sonrasında ürün ve hizmet çeşidini artırdığını ifade eden firma sayısı 2010 yılında 25 iken, 2011 yılında 18 olarak gerçekleşmiştir. Proje sonrası iyileştirme kriterlerinden bir diğeri olan yeni ürün geliştirme kabiliyetini 2010 yılında 14 firma, 2011 yılında ise 19 firma kazanabilmiştir. 2010 yılında ankete katılan 33 firmadan 22'si ürün ve hizmet kapasitesini artırdığını ifade ederken 2011 yılında ankete katılan 34 firmadan 23'ü müşteri portföyünü artırdığını belirtmiştir.

Projeler sonunda firma sahiplerine hedefledikleri sonuçlara ne ölçüde ulaşabildikleri sorulmuştur. Verilen cevaplar analiz edildiğinde 2010 yılında hedeflenen sonuçlara ulaşılabilme oranı %85 olurken, 2011 yılında hedeflenen sonuçlara tam olarak ulaşılabilme oranı %71, kısmen ulaşılabilme oranı %26 olarak gerçekleşmiştir. Bu kapsamda 2010 yılındaki projelerin hedeflenen sonuçlara ulaşılabilme oranlarının 2011 yılına göre daha yüksek olmasının sebebi olarak, 2010 yılındaki proje uygulama süresinin 2011 yılına göre üç ay daha uzun olması ve bu sayede proje çıktılarını elde edebilmek için fazladan 3 ay daha vakitleri olması gösterilebilir. 2011 yılında sonuçlara daha düşük oranda ulaşılabilmesinde proje sürelerinin önceki yıla göre üç ay daha kısa olması sebebiyle bazı satın alma işlemleri ile projeler kapsamında alınması planlanan standardizasyon belgeleri (ISO, TSE, HACCP, CE vb) ve marka tescil işlemlerinin tamamlanamaması olduğu değerlendirilmektedir.

Yaşanan tüm süreçler göz önüne alındığında yararlanıcıların genel olarak Ajans desteklerini kullanmaktan , Ajans izleme birimi ile iletişimden ve sorunların çözümü noktasında Ajans ile olan münasebetlerinden memnun oldukları değerlendirilebilir. Zira anket soruları kapsamında sorulan gelecek yıllarda tekrar desteğe başvurma durumunun sorgulandığı soruya verilen cevaplar dikkate alındığında 2010 yılında destek alan firmaların % 97'si gelecek yıllarda tekrar mali destek programlarına başvurmayı düşündüklerini ifade etmiştir. 2011 yılında aynı soruya verilen cevaplara bakıldığında ise, firmaların % 91'inin gelecek yıllardaki programlara tekrar başvurma niyetini açıkça ortaya koyduğu görülmüştür.

KOBİ'lere yönelik gerçekleştirilen hibe desteklerinin etki değerlendirme sonuçlarının bir n analizini içeren bu çalışmanın sonuçlarının, gelecek yıllarda bu tarz işletmelere yönelik olarak çıkılacak mali destek programlarına ışık tutması beklenmektedir. Çalışmada proje uygulama aşamasına ek olarak başvuru ile uygulama sonrası aşamalarda yaşananlar da analiz edilerek gelecek dönemlerde gerek rehber hazırlıklarında gerekse uygulama dönemi eğitimleri ve proje sonrası denetim ziyaretlerinde çalışmanın sonuçlarından faydalanılması hedeflenmektedir.

Çalışmanın hizmet alımı yoluyla değil de doğrudan proje uygulamalarını bizzat gerçekleştiren Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı İzleme, Değerlendirme ve Raporlama Birimi uzmanları tarafından gerçekleştirilmiş olması, çalışmanın değerini bir kat daha artırmaktadır. İlgili izleme uzmanının anketi bizzat yapması sonucunda, bölgesel farklılıklar göz önünde bulundurulabilmiş ve bu tarz çalışmalarda en zor konu olan anketlere yeterli ve doğru cevaplar alınamaması sorununa çözüm sunulabilmiştir. Ayrıca çalışmada iflas, vefat vb. sebeplerle faaliyetlerine devam etmeyen şirketler hariç, ilgili yıllarda destek alan tüm işletmelere anketin uygulanmış olması, yani çalışmanın örnekleme yoluyla değil tam sayım yöntemiyle gerçekleştirilmiş olması çalışmada olası veri kayıplarını minimum seviyeye indirmiştir. Tam sayım yöntemi, gerçekleştirilen etki değerlendirme çalışmasının hassasiyetini artırmış ve ortaya çıkacak sonuçların ve faydanın maksimize edilmesine olanak sağlamıştır.

KOBİ ETKİ DEĞERLENDİRME RAPORU

www.bakkakutuphane.org

1. Baskı
ISBN: 978-605-83349-1-5
Zonguldak / Mayıs 2016
T.C. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı
www.bakka.gov.tr

Güney Mah Zonguldak Yolu Cad No 36 67600 Kozlu/ZONGULDAK
Tel : 0 (372) 257 74 70 - 257 74 71 - 257 74 60 - 257 74 61 - 257 74 59

Grafik Tasarım

Artı Kreatif Ajans Ltd. Şti.
0 (212) 491 20 82

Basım Yeri

Tor Ofset
0 (212) 886 34 74

Hazırlayanlar

Hakkı Yavuz TOPLU / Birim Başkanı
Hatice Şölen MAİLOĞLU / Etki Değerlendirme Raporu Koordinatörü
Ahmet Kubilay ÇAĞLI
Fethi TATLILIOĞLU
Hasan Özgür OPSAR
Metin YÖRÜK
Şahin BAŞ
Şakir Adem YAZICI

Bu çalışma Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı İzleme, Değerlendirme ve Raporlama Birimi tarafından hazırlanmış olup her hakkı saklıdır.

